

Leto XIX. Štev. 112
DIREKTOR »BORBE«
VLAJKO BEGOVIC
GLAVNI IN ODGOVORNI
UREDNIK
MIROSLAV VITOROVIC
UREJA UREDNIŠKI ODBOR
List izhaja vsak dan razen
petka — Cena 10 dinarjev

Ljudska
PRAVICA

BORBA
GLASILO ZVEZE
KOMUNISTOV JUGOSLAVIJE

»LJUDSKA PRAVICA«
USTANOVLJENA 8. OKTOBRA
1954 • MED NARODNOOSVO-
BODILNO BORBO JE IZHA-
JALA KOT 14-DNEVNIK IN
TEDNIK, OD OSVOBODITVE
DO 1. JUL. 1951 KOT DNEV-
NIK, NATO PA KOT TEDNIK
• OD 1. JUNIJA 1952 IZHAJA
KOT »BORBA« ZA SLOVENIJO

DEVETA SEJA AZIJSKE KONFERENCE V ŽENEVI

Zaradi zapletov z Indokino - spet Koreja

Govorili so Molotov, Spaak in Pjun Jung Tae — Govor južnokorejskega predstavnika plod posvetovanj za dosego sprejemljivejših osnov za razpravo o Koreji

Zeneva, 11. maja. (Tanjug.) Pod predsedstvom siamskega delegata Vajtakona so danes v Palači narodov na deveti seji ženevske konference nadaljevali debato o korejskem vprašanju.

V debati na prejšnjih sejah, v katero je poseglo osemnajst predstavnikov, sta nasprotni stranki zastopali naslednji stališči: Južna Koreja — umik kitajskih enot, izvedba volitev v Severni Koreji pod nadzorstvom OZN in mednarodna poročila o Koreji; Severna Koreja — istočasen umik kitajskih enot in enot OZN, volitve v vsej deželi pod nadzorstvom mešane, toda izključno korejske komisije, sestavljene iz enakega števila predstavnikov Juga in Severa.

Prvi govornik na današnji seji je bil vodja sovjetske delegacije Molotov. Uradni predstavnik francoske delegacije je tik pred začetkom seje izjavil, da bo tudi Bidault posegel v razpravo o korejskem vprašanju. Kasneje pa so sporočili, da se je Bidault premislil in da danes ne bo govoril.

Sovjetski predstavnik Molotov je govoril skoraj eno uro.

Belgijski zunanji minister Spaak je izjavil, da je mednarodno nadzorstvo nad volitvami v vsej Koreji neogibno potrebno, da bi uspešno rešili korejsko vprašanje in vzpostavili mir v tej deželi. »Nedvomno,« je dejal Spaak, »lahko se razpravlja, kdo naj bi bil v takšni komi-

misiji, toda predvsem je treba sprejeti to načelo. Po njegovem mnenju države, ki so sodelovale v korejski vojni na strani OZN, od tega načela ne morejo odstopiti, ker so sodelovale v tej vojni iz docela načelnih razlogov — da bi ubranile načelo pravic narodov do kolektivne obrambe pred agresijo.

Južnokorejski zunanji minister Pjun Jung Tae je pozval, danes predstavnike severnokorejske vlade, naj privolijo v volitve v severnem delu dežele pod nadzorstvom opazovalcev Organizacije združenih narodov.

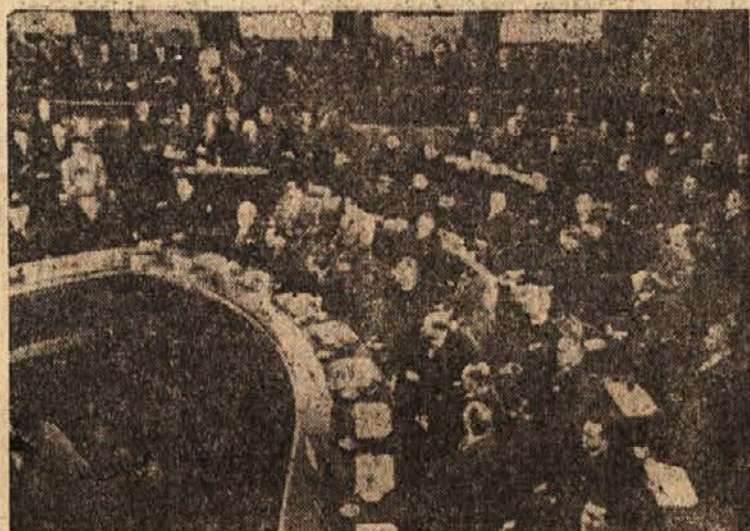
Govorec na današnji seji, je Pjun Jung Tae, da bodo 20. maja v Južni Koreji parlamentarne volitve pod mednarodnim nadzorstvom. To bodo, je dejal južnokorejski predstavnik, že četrte volitve po vojni. »Če bi privolili

v načelo, da je potrebna mednarodna kontrola volitev,« je dejal Pjun Jung Tae, »smo prepričani, da bi vprašanje združitve Koreje z lahkoto rešili.«

To je bil že tretji govor južnokorejskega ministra o korejskem vprašanju. Tu sodijo, da je bil današnji govor sad posvetovanj med državami, ki so se borile v korejski vojni na strani OZN in njihovih teženj, da bi ponudile sprejemljivejšo osnovo za nadaljnja pogajanja.

Evakuacija francoskih ranjencev

Hanoi, 11. maja. (AP.) Poveljnik Ho Si Minhovih oboroženih sil general Vo Ngujen Giap je danes sprejel predlog francoskega poveljstva, naj bi bil sklican sestanek med vojaškimi predstavniki obeh vojskujocih se strank na letališču v Dien Bien Fuju. Na sestanku naj bi ukrenili vse potrebno za evakuacijo francoskih ranjencev. Vrhovni poveljnik francoskih oboroženih sil v Indokini general Navarre je poslal vietnamskemu poveljstvu s padalom poslanico, v kateri je na podlagi napotkov francoske vlade in v Ženevi doseženega sporazuma zahteval, naj se sestanejo vojaški predstavniki zaradi evakuacije ranjenih pripadnikov francoskih in vietnamskih oboroženih sil.

Med zasedanjem azijske konference

Sindikati zoper nesoglasja med laburisti

London, 11. maja. (Tanjug.) — Eden največjih angleških sindikatov je poslal danes voditeljem Laburistične stranke nov predlog za odstranitev nesoglasij v laburističnem gibanju. Združeni sindikati strojnih in ladjedelniških delavcev, ki imajo nad 900.000 članov, predlagajo, naj bi sklicali posebno konferenco sindikalnih voditeljev, ki naj bi našli ureditev ali pa vsaj skupno osnovo za ureditev spora.

Francoski strokovnjaki za optiko v Jugoslaviji

V Jugoslavijo je prišlo 10 francoskih strokovnjakov za gradnjo orodnih strojev in industrijskih optičnih naprav. V Beogradu, Zagrebu, Ljubljani, Sarajevu in Skoplju bodo imeli predavanja o najnovejših dognanjih francoske optike. Vodi jih prof. politehnične šole v Parizu dr. inž. André Leot.

IZ BRITANSKEGA SPODNJEGA DOMA

Churchill molči

Tudi zunanje ministrstvo noče pojasniti poročil o pripravah za obrambni pakt v jugovzhodni Aziji

London, 11. maja. (Tanjug.) Predsednik britanske vlade Churchill danes v Spodnjem domu ni dal pojasnila o vsebini Edenove poslanice Indiji, Pakistanu in Ceylonu in o odgovorih teh vlad. Laburistični poslanec Geitskel je poslal Churchillu vprašanje, ali lahko poda izjavo o poslanici, ki jo je Eden poslal predsedni-

kom vlad Indije, Pakistana in Ceylona o vprašanju Indokine. Geitskel je tudi vprašal, ali se je Edenova poslanica nanašala na obveznosti o morebitni sklenitvi premirja v Indokini, ali pa morda na razširitev okvira aranžmajev za kolektivno varnost v Aziji.

»Ne bi mogel odgovoriti, ker poslanice zunanjega ministra še nisem skrbno proučil,« je izjavil Churchill in se tako izognil neposrednemu odgovoru.

Predstavnik Foreign Officea ni hotel komentirati poročil iz Washingtona, da se bodo v Singapuru kmalu začeli razgovori visokih vojaških predstavnikov petih držav o položaju v jugovzhodni Aziji.

Mig-15 bomo vrnili Madžarski

Te dni bodo vrnili Madžarski reaktivno letalo Mig-15, ki je 19. februarja t. l. pristalo v bližini Bjelovara na Hrvaškem.

Pilot, ki je bil že prej repara-triran na Madžarsko, je izjavil, da je moral pristati zato, ker je letalu zmanjkalo goriva.

(Jugopress)

Francija popravlja prvi vtis

Na tiskovni konferenci so izjavili, da ne odklanjajo v celoti Ho Si Minhovega predloga, češ da so se sprva le »napačno izrazili«

Zeneva, 11. maja. (Tanjug.) — Uradni francoski predstavnik je izjavil danes novinarjem, da Francija ne zavrača predlogov, »ki jih je včeraj na seji o Indokini sprožil Ho Si Minhov predstavnik Dong«.

»Obžalujem, če sem se včeraj napačno izrazil, hotel pa bi poudariti, da moja včerajšnja izjava pomeni samo prvi odziv francoske delegacije na ta načrt, ki ga Francija ne odklanja. Taisti predstavnik je včeraj zapustil popoldansko sejo v Palači narodov, ko je minister Dong govoril o svojih predlogih, sklical posebno tiskovno konferenco, na kateri je izjavil, da »Francija v celoti zavrača predloge Ho Si Minhovega predstavnika.« Uradni francoski predstavnik je imel danes novo

tiskovno konferenco, na kateri je dejal, da ima »Francija nekatere pripombe, da pa to ne pomeni, da ta načrt odklanja.«

Govorec dalje o konferenci, je francoski predstavnik v glavnem ponovil včerajšnje pripombe francoske delegacije glede Ho Si Minhovega predloga, poudarjajoč, da bi sprejem tega predloga v celoti pomenil »očitno veliko Ho Si Minhovo politično zmago«. Poudaril je, da se zadnja točka Ho Si Minhovega predloga v marsičem približuje francoskemu načrtu, da pa je »za Francijo nemogoče v taki obliki sprejeti druge politične pogoje, ki jih postavlja Ho Si Minh«.

Današnje izjave francoskega predstavnika, ki je v bistvu ista kot včerajšnja, le iz jemo, da vse te pripombe, vendarle ne pomenijo, da Francija odklanja Ho Si Minhov načrt, so tu sprejeli s precejšnjim presenečenjem. Sodijo namreč, da Francija ne želi prejudicirati možnosti nadaljnjih razgovorov in pogajanj tem prej, ker je britanski predstavnik Eden bil veliko bolj oprezen v svojih izjavah. In končno, tukajšnji opazovalci

Gruja francoske politike v Maroku

Pariz, 11. maja. (Tanjug.) — V pismu predsedniku francoske republike René Cotyju kritizirajo Francozi iz Maroka francosko politiko v tej pokrajini, poudarjajoč, da policijski ukrepi, ki jih tam uveljavljajo, samo prispevajo k nadaljnjemu poglabljanju prepada med Francozi in muslimani.

Sovjetske kupčije na račun Avstrije

Dunaj, 11. maja. (Tanjug.) — Pred nekaj tedni je sovjetska uprava za mineralna olja v Avstriji sklenila posebno pogodbo s Čehoslovako in nekim zahodnonemškim podjetjem o pošiljki 25.000 ton avstrijske nafte.

Ta sporazum, ki je bil sklenjen brez vednosti in odobrenja avstrijskih oblasti, bo avstrijsko gospodarstvo znatno oškodoval, CSR pa omogočil, da bo kupila nafto od sovjetske uprave s šilingi ter jo uporabila kot kompenzacijo za pošiljke strojev iz Zahodne Nemčije.

POT GOSPODARSKE DELEGACIJE FLRJ

Obisk v Sao Paolu

Iz Sao Paola so se spet vrnili v Rio de Janeiro

Rio de Janeiro, 11. maja. (Tanjug.) — Jugoslovanska gospodarska delegacija se je vrnila v Rio de Janeiro po tri dni trajajočem obisku v Sao Paolu, kjer se je mudila kot gost Zveze industrijev države Sao Paola.

V Sao Paolu so jugoslovanska gospodarska delegacija nad vse pri-srčno sprejeli vlada države Sao Paola, tamkajšnji gospodarski krogi in tisk ter jugoslovanski naseljenci. V imenu odsotnega guvernerja države je sprejel vodjo jugoslovanske delegacije Jakova Blaževiča in jugoslovanske veleposlanika v Braziliji Vojvodo minist-ter za delo in industrijo Leonel ter se z njima delj časa prijateljsko razgovarjal. Minister Leonel je izrazil naklonjenost ljudstva države Sao Paolu jugoslovanskemu ljudstvu in njegovemu boju za politično in gospodarsko samostojnost ter

poudaril pomen poglabljanja trgovinskih odnosov med Jugoslavijo in Brazilijo.

V zvezi industrijev se je jugoslovanska delegacija sestala z upravo te veze. Na sestanku je vodja jugoslovanske delegacije Jakov Blaževič govoril o povojnem gospodarskem napredku Jugoslavije. Zatem pa so proučevali možnosti trgovinske izmenjave. Člani jugoslovanske delegacije so obiskali tudi zvezo trgovcev in več industrijskih podjetij ter navezali stike s poslovnimi krogi Sao Paola.

Jugoslovanska kolonija v Sao Paolu je organizirala v počastitev delegacije prireditev, na kateri je govoril vodja jugoslovanske delegacije, zatem pa so predvajali dokumentarni film o Dubrovniku.

Obisk jugoslovanske delegacije v Sao Paolu je močno odjeknil v tamkajšnjem tisku.

GORIŠKA KRONIKA

DVOJNA MERA IRENTISTOV

Socialistično fronto Slovencev napadajo, nihče pa ni protestiral, ko so v goriški stolnici brali mašo ob obletnici Mussolinijeve smrti

Gorica, 11. maja. — Irentistično »Združenje italijanske mladine« v Gorici je vnovič objavilo poročilo, v katerem grobo napada Socialistično fronto Slovencev v Italiji in protestira proti temu, da so pristojne oblasti dovolile kongres, ki je bil 2. maja v Gorici.

Ta šovinistična organizacija je zahtevala že prej, da bi prepovedali kongres, brž ko je bil napovedan, napadom na organizacijo slovenske manjšine v Italiji pa so se pridružila še druga nacionalistična združenja.

»Združenje italijanske mladine« sodi, da je že sam obstoj Socialistične fronte Slovencev »iz-zivalna manifestacija«. V poročilu je tudi poudarjeno, da »je bil kongres Socialistične fronte Slo-

vencev samo zaradi discipline mladincev, ki niso hoteli delati težav krajevnim oblastem«. Sedaj pa na znani irentistični način napadajo Jugoslavijo, češ da preganjajo Italijane v osvobodjeni Istri.

Čudno je le, da za to mladino ni bila »iz-zivalna manifestacija« maša zadušnica, ki jo je v goriški stolnici bral ob nedavni obletnici Mussolinijeve smrti monsignor Toniutti in tudi ni proti temu protestiral nadškof Ambrosi. Vse kar je v zvezi s fašizmom, je za irentiste najbrž sveto, a vse obsodbe vredno tisto, kar se tiče Slovencev in njihovih pravic.

Mnenje nemških novinarjev

Bonn, 11. maja. (Tanjug.) — Uprava Društva nemških novinarjev, akreditiranih pri zahodnonemškem Bundestagu je izrazila sinoči obžalovanje, ker so predavanje predsednika jugoslovanske Ljudske skupštine Moše Pijada odstranili s programa Münchenske radijske postaje.

V telegramu Zvezi novinarjev Jugoslavije je uprava društva poudarila, da nezadovoljstvo sprito takšnega ravnanja ni omejeno samo na ožje kroge, temveč — tako sodijo — tudi na nemški tisk, politične stranke in zahodnonemško vlado. Sklep Münchenskega radija, je poudarjeno v brzojavki, je v nasprotju z načelom svobodne izmenjave mnenj, ki ga želi Društvo zahodnonemških novinarjev uveljaviti v odnosih s predstavniki vseh držav, s katerimi ima Zahodna Nemčija diplomatske odnose.

B. Pešič

DULLESOVA TISKOVNA KONFERENCA

HO SI MINHOVI PREDLOGI DELOMA SPREJEMLJIVI

Zunanji minister ZDA je izjavil, da za sedaj niso predvideni razgovori v Singapuru

Washington, 11. maja. (AFP.) Zunanji minister ZDA Dulles je izjavil na današnji tiskovni konferenci, da jugovzhodna Azija »ne more živeti brez Indokine«.

Izjavil je, da je smoter organizacije kolektivne varnosti v jugovzhodni Aziji preprečena, da ne bi z morebitno izgubo treh združenih držav izgubili še ostanek te cone. »Nedvomno,« je poudaril Dulles, »bi izguba Indokine še bolj otežila obrambo jugovzhodne Azije. Če pa bi dogodki povzročili to izgubo, ne bi ZDA opustile obrambo tega področja.«

Dulles je za tem jasno poudaril, da noče napraviti vtisa, da so ZDA opustile obrambo treh združenih držav Indokine. »Nasprotno,« je pripomnil, »vlada ZDA želi, da bi te tri države sodelovale v sistemu kolektivne

varnosti za jugovzhodno Azijo.« Dejal je, da je udeležba Združenih držav v sistemu kolektivne varnosti odvisna od sedanjih posvetovanj s Francijo in drugimi prizadetimi državami.

V odgovoru na vprašanje, ali bi se ZDA neposredno postavile po robu sporazumu med Francijo in Vietnamom, je Dulles dejal, da bi bilo to odvisno od določb tega sporazuma in da v tem oziru ne more dati že vnaprej odgovor.

Na vprašanje ali so vietnamski predlogi v celoti nesprejemljivi je Dulles odgovoril, da tega ne zatrjuje tako odločno, pač pa meni, da ti predlogi niso sprejemljivi v celoti.

Dulles je zanikal vesti o razgovorih v Singapuru, dodal je celo, da za zdaj taki razgovori niso predvideni.

PO HO SI MINHOVEM PREDLOGU

Pariška razmišljanja

Dongov načrt nesprejemljiv, toda omogoča razpravo — tako sodijo v francoski prestolnici

(Od stalnega dopisnika »Borbe«)

Pariz, 11. maja. — Naglica, s katero so v Ženevi opravili s proceduralnimi vprašanji in se lotili bistva problema, pomeni več, kot je bilo pričakovati — sodijo v Parizu. Toda vsepovsod imajo pridržke in pripombe na račun te sodbe.

Vietminh je vsekakor želel izkoristiti svojo zmago pri Dien Bien Fuju, ki je zahodni svet potrla. S tem, da je privolil v evakuacijo hudih ranjencev, je Francozom pokazal velikodušnost zmagovalca. Ko so njegovi delegati navedli pogoje za ustavitve sovražnosti in glede povojne ureditve Indokine (ob brezpogojni evakuaciji francoskih enot), so hoteli dati vedeti premaganemu, da v deželi zmagovalca nima kaj iskati. Takšen sklep je povzel Pariz iz naglega razvoja razprave o prekinitvi sovražnosti po padcu Dien Bien Fuja.

V Parizu sodijo, da načrt Ho Si Minhovega delegata v celoti ni sprejemljiv, da pa omogoča razpravo. Tisti del načrta, v katerem je le-ta ponudil prekinitve sovražnosti, bi utegnil biti z nekaterimi popravki tehten temelj razprave. Toda tu poudarjajo, da je ta predlog pogojno vezan na takšne določbe, ki onemogočajo

razgovore o prekinitvi sovražnosti.

Ce je moč Bidaultu očitati, da je predlagal načrt, v katerem je zastavil politično plat vprašanja, upoštevajoč zgolj vzpostavitev premirja, je moč Van Dongu očitati nekaj prav nasprotnega — le-ta je bolj vztrajal na političnem vidiku premirja. To kaže, da se je ravnal po sovjetsko-kitajski taktiki iz Pan Mun Joma. Tako je zapisal današnji »Franc Tireur«.

B. Pešič

O zadevi Zagožen bodo razpravljali spet 3. junija

Bruselj, 11. maja. (Tanjug.) Pred apelacijskim sodiščem v Liegeu se je včeraj končala obravnava v zvezi z zadevo enajstletnega Jugoslavana Franca Zagožena. Zastopniki oboje stranke obrambe so obrazložili svoja stališča, glavni belgijski tožilec pa dal svoje mnenje 3. junija, zatem pa bo sodišče razglasilo razsodbo.

POMEMBEN JUBILEJ

Dne 13. maja 1944 je bil z narodno tovariša Tit pri Poverjenstvu za narodno obrambo Nacionalnega komiteja osvoboditve Jugoslavije ustanovljen oddelček za zaščito ljudstva. Za prvega načelnika tega novega resor je bil imenovan tov. Aleksander Ranković-Marko.

Ta odlok, katerega desetletnico bomo praznovali jutri, je bil za nadaljnji potek revolucije izredno važen, predvsem v obdobju oblikovanja in dograditve nove Jugoslavije kot države. Z ustanovitvijo in organizacijo resora državne varnosti je bilo lice nove države — ki je nastala na tako težavi in izjemnem načinu in katere temelji so bili že položeni s sklepi II. zasedanja AVNOJ — v vseh osnovnih elementih izpolnjeno. Na drugi strani je bil ta odlok pomemben zato, ker je bila vsakršna zavlačevanja prav OZN, prav tisti instrument v sistemu državne uprave, ki je z izpolnjevanjem velikih nalog na svojem področju znatno pripomogel, da smo revolucijo pred koncem vojne in po njem tako pospešili, da je tako hitro hodila po potih, po katerih sta jo vodila tov. Tito in Centralna komiteja Partije. Revolucijo je bilo treba pravočasno oborožiti z učinkovitimi instrumentom pred subverzivno akcijo okupatorja, razrednega sovražnika, vsakršnih obveščevalnih služb iz tujine in njihovih agentov — pred vsemi tistimi silami, ki so se potem, ko so izgubile sleherni upanje glede odkritega obračuna, na nov način uvrstile v fronto proti njej.

Takšen enoten in močan instrument zaščite smo dobili z organizacijo uprave državne varnosti. Le-ta je nastala na tistih izkušnjah, ki so jih Partija, narodnoosvobodilna vojska in organi oblasti že imeli v boju proti okupatorju, njegovi peti koloni in raznim drugim agenturam. Zrasla je na tisti revolucionarni budnosti, ki jo je tov. Tito razvil v delavskem gibanju Jugoslavije, ko se je boril proti policiji, njenim agentom in provokatorjem.

Vojna je bila zmagovito končana. Jugoslavija je stopila v obdobje mirnega razvoja — z gledišča čvrstosti reda in enotnosti sirotah ljudskih množic — kot najčvrstejša in najbolj konsolidirana med vsemi državami, kar jih je bila zveličala druge svetovne vojne.

Uprava državne varnosti je tudi v tako spremenjenih razmerah ostala v fizičnem stiku s sovražnikom. Onemogočiti in likvidirati je bilo treba kakih 790 banditskih, četniških, ustaških in raznih drugih oboroženih skupin. Reakcijski krogi z Zahoda, razne obveščevalne službe so si na vse kriplje prizadevali, da bi od znotraj razbili enotnost ljudstva, da bi s terorjem razbojniških tolp omajali zaupanje v čvrstost reda.

V prvi polovici leta 1946 je bil četniško-križarski banditizem v glavnem zlomljen. Vojni ministri, vojvode, generali, državni vojskovodje, knižni in kdo ve kakšni še pobočniki, komandanti korpusov in podobni so se znašli v rokah varnostnih organov. Velike obveščevalne službe s stotimi izkušnjami ter rafiniranimi metodami, cerkveni dostojanstveniki z božjim blagoslovom, čudeži in podobnimi sredstvi, ugledni politiki bivših strank, vsi so izgubili bitko in doživeli poraz pod udarci »neprijemnih« delavsko-kmetijskih kadrov OZN, pozneje UDV.

Obveščevalno omrežje Hitlerjevega gestapa, katerega agente so pri nas dolga leta snovali, je bilo tudi razbito. Od leta 1944 do 1949 smo onemogočili nad 6000 agentov te službe.

V bitki proti sovjetskemu agresivnemu pritisku in blokadi so Partija s tov. Titom na čelu in ljudske množice izpričale neverjetno vztrajnost in enotnost. Tudi ta žilava in dolgoletna bitka za pravico do svobodnega razvoja in obstoja se je zaključila v našo zmago. Organi varnosti so tudi v tem spopadu zamašili kanale subverzivne akcije NKVD. V tej bitki je mlada UDV izbojevala zmago nad »vsemogočnim« totalno špijonažo velesile. Tudi v tem primeru smo našo revolucijo zaščitili pred zahrbtnimi udarci brutalnega in srditega nasprotnika.

V vseh teh spopadih, skozi katere je šel naš razvoj, so organi varnosti s pravo revolucionarno vneto, nesluhtnim samozatajevanjem in poštrevnostjo izpolnjevali svoje naloge. Nerazdružljivo povezanost s koristmi ljudstva in boja jim je omogočila njihovo uspešno sodelovanje.

Tudi v boju za razvoj in za zgraditev socialistične demokracije se je pokazalo, da je resor za notranje zadeve nerazdružljivo povezan z našim družbenim sistemom. Kakor v odkrivanju organizacijskih oblik, tako tudi v metodah dela: združevanje služb, skrajšanje aparata, preuredba UDV iz vojaške v civilno formacijo, delo po novem kazenskem postopku, ustanavljanje svetov za notranje zadeve pri organih ob-

lasti, režim v preiskovalnih zapori, kazenskih poboljševalnih domovih in podobno kažejo, da je razvoj organov varnosti v skladu s splošnim razvojem države in naše družbe.

Ce se ob tej priložnosti ozremo nazaj, vidimo, da sta ne glede na okoliščine in neizprosne pogoje borbe, ki jo je bila naša revolucija, za našo državno varnost značilna dva momenta: predvsem je bila in ostala v vseh okoliščinah samo aparat, samo instrument boja revolucionarnega gibanja. Celo v obdobju administrativnega upravljanja ni prišla do tiste stopnje birokratizacije, ki bi lahko veljala v tistih razmerah za normalno. Ne glede na ostriro stališča nasproti sovražnikom socializma so organi varnosti nenehoma stali na načelu ohranitve človeškega dostojanstva. To resda ni nobena posebna in izključna lastnost državne varnosti. Vse naš družbeni sistem je zgrajen na novih odnosih med ljudmi. Novi, socialistični odnosi med ljudmi v proizvodnji so pritisnili svoj pečat in značilnost tem odnosom tudi na vseh drugih področjih družbenega življenja. Zato med drugim pri nas na tako širokem področju izmenjavamo državno upravljanje z družbenim

Finski novinarji na obisku

Ljubljana, 11. maja. Popoldne je prispela v Ljubljano delegacija petih finskih novinarjev. V sredo si bo ogledala Litostroj, nekatere ljubljanske športne naprave, fotografsko razstavo in Moderno galerijo, popoldne pa bo preko Postojne odpotovala v Opatijo.

PREOKRET V IZVOZU IZ SLOVENIJE

Industrija na prvem mestu

Glavni uvozniki: Anglija, Turčija, Avstrija — Slovenski industrijski proizvodi na Malaji

Ljubljana, 11. maja.

Ustroj slovenskega izvoza se letos bistveno spreminja v korist industrijskih izdelkov. V prvih treh mesecih preteklega leta je odpadla od vsega izvoza iz Slovenije ena tretjina na industrijske izdelke, v istem razdobju tega leta pa je to razmerje doseglo že 50,4% v prilog industrijskih izdelkov. Največ je bilo izvoženih izdelkov živilske in kemične industrije.

Izvoz iz LR Slovenije je v prvem četrtletju dosegel vrednost malone 2,2 milijarde. V primeru z ustreznim razdobjem minulega leta se je izvoz nekoliko skrajšal, kar je pripisati predvsem pomanjkanju električne energije. Izvoz je bil januarja in februarja sorazmerno nizek, marca pa se je občutno povečal, tako da je bil le za 8% manjši od skupnega izvoza v januarju in februarju t. l.

V izvozu iz Slovenije je na prvem mestu Velika Britanija s 14,4%. Njej sledita Turčija z 12,7% in Avstrija z 12,1%. Povečal se je izvoz izvoza v azijske države, kamor gre malone ena petina celotnega izvoza. Slovenska izvozna podjetja so letos prvič izvažala blago tudi na Malajo.

Neurje s točo v Zasavju

Trbovlje, 11. maja.

Po sončnem dopoldnevu so se nad Zasavjem zgrnili težki oblaki. V neurju z močnim vetrom je nastal naliv. Med nalivom je nekaj časa padala toča, ki je ponekod občutno oklestila cvetje s sadnega drevja.

PRED III. KONGRESOM ZKS

Raj Stanjela, kjer se cesta prevlači čez rob Krasa, se je pred nami nenadoma odprla Braniška dolina. V večernem mraku so bile daleč proti zahodu že vidne luči v Gorici — onstran današnje meje. Tema se je nevdružno spuščala s Čavna, po Trnovskem pobočju, s Sabotina in pešice po dolini razmetanih luči so bile vedno bolj svetle.

Prva večja vas so Renče, znane po dobrih zidarjih. Marsikatero palačo na Dunaju, razkošne vile v Innsbrucku, trgovske hiše v Trstu, pa tudi vojašnice v Sarajevu so sezidali renški zidarji. Vsako zimo pa, ko so se vračali domov, so razen bornih prihrankov prinašali s seboj tudi prenekatro napredno misel. Zato so postajali vedno bolj znani, ne le kot zidarji, marveč tudi kot uporniki in revolucionarji.

S KOMUNISTI JE PRAZNOVALA VSA VAS

Jeseni 1919. leta, ko so se vojaki vračali z bojišč in iz ujetništva z nadvse optimističnimi idejami, takrat so razvili Renčani velik rdeč prapor. Vsa vas je praznovala ta dogodek. Povabili so tudi komuniste iz okoliških vasi in od takrat so renški komunisti imeli svoj rdeči prapor za bojno znamenje, za simbol novega, lepšega življenja, za simbol pravice in mira. Zato so si fašisti kmalu potem na vse načine prizadevali, da bi uničili prapor. A zaman! Kolikokrat se vdrl v vas in spraševali starce ali otroke, kje je zastava, vselej so se razočarani vračali.

TEŽAVE V OBČINI

Prvič so se komunisti odkrito pomenili z nasprotniki na občinskih volitvah 1922. leta. Niso dobili večine, a se niso prestrašili. Delali so dalje in izkoristili vsako priložnost, vsak stik z ljudmi, da so jim tolmačili nakane okupatorja in fašizma ter govorili o boju za pravico in enotnost pod rdečim praporom. Uspeh se je pokazal 1924. leta na ponovnih občinskih volitvah. Zaradi fašizma niso več smeli javno kandidirati. Vo-

samoupravljanjem državljanov. To načelo je postalo pri nas sestavni del našega gledanja na svet.

Vsi uspehi in zmage nad nasprotniki našega družbenega reda so tesno povezani z imenom prvega načelnika OZN. Osebnost tovariša Marka stoji za vsemi velikimi zmagami na tem področju. Njegova osebnost je najtesneje povezana z duhom partijnosti, s tem, da se ljudje v varnosti čutijo predvsem komuniste, da jim je neutrudljivo delo za zagotovitev reda, za zaščito državljanov in ohranitev zakonitosti življenjske naloga.

Tudi pri tej priložnosti — ob proslavi svoje desetletnice — zasluži resor državne varnosti in ljudje v njem splošno ljudsko priznanje.

Daniilo Knežević

ŠVEDI SO LETOS ZAČELI

z letovalno sezono na Jadranu in Bledu

Izmed tujcev so bili Švedi prvi, ki so začeli letošnjo letovalno sezono na Bledu in na Jadranu. V četrtek, 8. t. m., je namreč z avtobusi potovalnega urada »Swetour« prispela na Bled prva izmed dvanajstih rednih skupin, ki so v tej sezoni najavile obisk v slovenskih alpskih in istrskih obmoirskih krajih. Po ogledu Ljubljane in Postojnske jame so prvi tuji redno najavljeni gostje nadaljevali potovanje v Portorož, kjer bodo ostali osem dni. Čeprav je bilo te dni vreme tudi na morju precej kujaivo, se je nekaj

Titova štafeta Letalske zveze Jugoslavije

Štafeta Letalske zveze Jugoslavije, ki je odšla 1. maja izpred rojstne hiše tov. Tita, je prispela prek Slovenije in Hrvaške v Mostar, kjer so jo prevzeli člani Letalske zveze Bosne in Hercegovine.

Iz Mostarja je šla štafeta skozi Prozor, Jajce, Prijedor, Banjo Luko, Tuzlo in Zenico. Štafeto palico je v Sarajevu prinesel predsednik aerokluba v Banji Luci Dragotin Birač. Slovesnemu sprejemu Titove štate so na letališču v Rajlovcu prisostvovali mnogi člani aerokluba iz Sarajeva.

Štafeta bo po Bosni in Hercegovini opravila približno 1200 kilometrov dolgo pot ter bo šla skozi Sutjesko, Kozaro in Zelenogor, kjer sta bili v NOV četrti in peta sovražna ofenziva.

Švedskih gostov v Portorožu že kopaljo.

Takoj za Švedi je v ponedeljek, 10. t. m., pripotovalo v Slovenijo 45 Nizozemcev, ki bodo prebili na Bledu 6, v Lovranu pa 2 dni. S to skupino se je pripeljal tudi g. Skriver, predsednik nizozemskega Touring kluba, ki je pred nekaj tedni v svoji domovini sprejel in gostil naš priljubljeni vokalni oktet in ki ga po pravici štejejo za zvestega obmovalca lepote naše ožje domovine. Nizozemci so bili lani prvi naši gostje, sicer v razmeroma majhnem številu, letos pa se je pri TCH samo za redne potovalne skupine prijavilo 2500 ljudi, ki bodo prihajali na Bled in v Lovran vse do konca letošnje sezone. Začenši s 15. junijem bodo posamezne skupine vsak teden pripeljali v Slovenijo po štirje avtobusi tega nizozemskega kluba.

Na tretjem mestu so potem Angleži, med katerimi so se mnogi prijavili za daljše potovanje po naši državi z avtobusi Blue Cars, ki imajo svoje domovne postaje v francoskih mestih ob Kanalu. Američani, ki so tudi najavili svoj obisk v precej večjem številu kot lani, pa bodo potovali večidel z avtobusi nizozemskega potovalnega urada Lissone-Lindeman. Na prehodu skozi Slove-

IZ ZVEZNE LJUDSKE SKUPŠČINE

Načrti štirih zakonov

pred zakonodajnim odboroma

Beograd, 11. maja.

Davi sta se ponovno sestala zakonodajna odbora Zveznega sveta in Sveta proizvajalcev Zvezne ljudske skupščine. Na dnevnem redu se je osnutek temeljnega zakona o zaščiti rastlin, osnutek temeljnega zakona o zaščiti živine, osnutek zakona o prometu s semeni in osnutek zakona o univerzah.

Zakonodajni odbor Zveznega sveta je najprej razpravljal o osnutku zakona o univerzah. Poverjenik Zveznega izvršnega sve-

ta dr. Jovan Djordjević je pojasnil amandane Zveznega izvršnega sveta k osnutku zakona o univerzah, ki se v glavnem skladajo s spremembami, ki jih je predlagal odbor za prosveto.

Zakonodajni odbor Sveta proizvajalcev pa je najprej obravnaval osnutek temeljnega zakona o zaščiti rastlin. V razpravo je posegla večina članov odbora. Poslanec Janez Hribar je pripomnil, da so v osnutku tudi podrobnosti, ki bi jih bilo treba vključiti v posamezne uredbe.

NA PRAGU III. KONGRESA ZKS

Razprave o tezah CK

in posveti na terenu — osnova priprav za kongres

Ljubljana, 11. maja

Tudi zadnje dneve pred začetkom III. kongresa ZK Slove-

nije hočejo delegati v vseh okrajih republike izkoristiti za to, da se bodo čimbolj pripravili, da bodo zbrali čimveč gradiva in z njim aktivno sodelovali v razpravah na kongresu. Zato imajo te dni povsod posvetovanja, sestanke in konference. V okraju Celje-okolica je vseh 33 delegatov imelo občinske konference, kjer so razpravljali o organizacijskih in ideoloških problemih njihovih osnovnih organizacij. Delegati so na teh konferencah prejeli mnoge dobre in umestne predloge za

zboljšanje dela v organizacijah ZK.

V okraju Radovljica so delegati prav tako imeli mnoga posvetovanja s komunisti. Razpravljali so o sklepih IV. plenuma ZKJ in jih primerjali z njihovim delom in stanjem na terenu. V petek, 14. maja, pa bodo vsi delegati imeli skupno posvetovanje o tezah za III. kongres, ki so jih že prejeli. Tudi v črnomalskem okraju so bile minule dni občinske konference, na katerih so se pomenili o problemih, o katerih naj bi razpravljali kongres. Za prihodnje dni so skicane konference komunistov v zadnjih štirih okrajih. Pred odhodom na kongres pa se bo vseh 9 delegatov, kolikor jih je v okraju, zbralo na zadnje posvetovanje o tezah in o vsakovrstnih problemih, o katerih mislijo govoriti na kongresu.

Približno tako se delegati pripravljajo za kongres tudi v okrajih Postojna, Kočevje, Trbovlje in drugod po Sloveniji. Teze za kongres, ki jih je razposlal CK ZKS pred dnevi vsem delegatom, so te dni središče razprav in razgovorov med komunisti. Hkrati pa delegati te teze dopolnjujejo z mnogimi problemi s terena ter tisoči predlogi komunistov, kar zagotavlja, da bo razprava na kongresu zelo živahna in pestra.

K. M.

KAKO POTEKAJO DELA

na glavnih gradbiščih v Sloveniji

Ljubljana, 11. maja.

Na gradbišču hidrocentrale v Vuzenici, ki bo začela 15. maja obratovati, bodo dela v kratkem končana. Prejšnji mesec so montirali drugi agregat, ki je že dva tedna vključen v republiško električno omrežje. Na sosednem gradbišču hidrocentrale v Vuhredu zavira gradbena dela deževno vreme. Za nadaljevanje del pa potrebujejo letos še približno polmiliardo kreditov.

Na gradbišču velike termocentrale v Soštanju se je število zaposlenih delavcev malone podvojilo in se delo v redu razvija.

Med industrijskimi objekti posvečajo največ skrbi graditvi tovarne rotacijskega papirja v Vidmu pri Krškem. Kakih 700 na tem objektu zaposlenih delavcev je opravilo pretekli mesec dela v vrednosti 75 milijonov dinarjev. Dela napredujejo zlasti pri graditvi glavne dvorane in dvorane za čiščenje lesa, v kateri so že pripravili temelje za stroje. Dela za razširitev tovarne Litostroj v Ljubljani in železarnice na Jesenicah ter na gradbišču tovarne aluminija v Kidričevem pa potekajo bolj počasi zaradi nižnjih kreditov.

DRUGI KONGRES

Zveze delavskih prosvetnih društev »Svoboda«

bo zboroval 29. in 30. maja 1954 v Celju v dvorani Uniona.

Kongres se začne ob 9. uri dopoldne.

Dnevni red:

1. Izvolitev organov kongresa.
2. Poročilo Glavnega odbora Zveze: a) poročilo predsednika, b) poročilo tajnika.
3. Poročilo nadzornega odbora.
4. Izvolitev novega Glavnega odbora Zveze in nadzornega odbora.
5. Razno.

DPD »Svoboda« pošljejo na kongres delegate po naslednjem ključu: do 150 članov dva delegata, do 400 članov 3 delegata, za vsakih nadaljnjih 300 članov pa še po enega delegata.

političnem dogodku (za volitve, po aretacijah, za prvi maj itd.), saj so bili letaki posejani po vseh cestah, po vseh vaseh. Najbolj so sumili vas pod rdečim praporom. Znale komuniste so odgnali, jih pretepali; zvedeli niso ničesar od njih. Potem so začeli drugače. Prihajali so ponoči, sprasovali ženske in otroke, nastavljali skrite straže in obveščevalce, vse zaman. Tudi 1937. leta, ko so komunisti ustanovili novo ciklostilno tiskarno in jo postavili v bližnje Zigone, je fašisti niso odkrili.

ZVEZE SO OZIVELE

Nekega poletnega večera 1941. leta se je v Renčah sestalo več komunistov. Ustanovili so prvi odbor Osvobodilne fronte. Vas pod rdečim praporom se je začela med prvimi prebujati. Njihove zveze v Brda, na Kras, v Voljo drago, Vrtojbo, Standerž, Solkan, Gorico, v Podgrad, ki se skorajda niso pretrgale skozi 20 let, so ponovno oživele. Gorele so hiše, padali talci, toda partizanske čete so se stalno krepile. Misli komunistov, ki so jih sečeli desetletja, so se uredničevali. Boj se je začel, osvoboditev je bila dan za dnem bližje. Samo iz Renč, ki štejejo malo čez tisoč ljudi, je v bojih padlo približno sto borcev.

IN SEDAJ...

Starejši komunisti, tisti, ki so se pred 30 leti v vsej tajnosti sestajali po zastraženih vinogradih, ki so, zasledovani od fašistične konjenice, opravljali svoje naloge, tisti, ki so izgubili tisoče noči v tiskanju, prenašanju in razdeljevanju literature, ki so v konfiscacijah in v zaporih pretrpeli vse hudo, da so obvarovali organizacijo in delo, danes niso popolnoma zadovoljni s svojim delom. »Delo komunistov je danes zelo zapleteno, težavno,« pravijo. In res. Sedaj mora komunist biti ne le politik in ideolog, ampak gospodarstvenik. Na vasi mora znati kot kmet, v tovarni kot delavec. V vsem tem pa je še vedno toliko nerazumljivih in nejasnih vprašanj, da je težko za vsako najti pravilno rešitev. Tako pravijo komunisti v Renčah, kjer se vije rdeči prapor že 35 let. Tradicije in izkušnje »renških zidarjev« pa bodo gotovo tudi sedaj pomagale mladini »vasi pod rdečim praporom«, da bo znala ohraniti tradicije revolucionarnih Renč in zidati dalje na njih.

K. Makuc

Vas pod rdečim praporom

Renče, maja 1954.

Raj Stanjela, kjer se cesta prevlači čez rob Krasa, se je pred nami nenadoma odprla Braniška dolina. V večernem mraku so bile daleč proti zahodu že vidne luči v Gorici — onstran današnje meje. Tema se je nevdružno spuščala s Čavna, po Trnovskem pobočju, s Sabotina in pešice po dolini razmetanih luči so bile vedno bolj svetle.

Prva večja vas so Renče, znane po dobrih zidarjih. Marsikatero palačo na Dunaju, razkošne vile v Innsbrucku, trgovske hiše v Trstu, pa tudi vojašnice v Sarajevu so sezidali renški zidarji. Vsako zimo pa, ko so se vračali domov, so razen bornih prihrankov prinašali s seboj tudi prenekatro napredno misel. Zato so postajali vedno bolj znani, ne le kot zidarji, marveč tudi kot uporniki in revolucionarji.

S KOMUNISTI JE PRAZNOVALA VSA VAS

Jeseni 1919. leta, ko so se vojaki vračali z bojišč in iz ujetništva z nadvse optimističnimi idejami, takrat so razvili Renčani velik rdeč prapor. Vsa vas je praznovala ta dogodek. Povabili so tudi komuniste iz okoliških vasi in od takrat so renški komunisti imeli svoj rdeči prapor za bojno znamenje, za simbol novega, lepšega življenja, za simbol pravice in mira. Zato so si fašisti kmalu potem na vse načine prizadevali, da bi uničili prapor. A zaman! Kolikokrat se vdrl v vas in spraševali starce ali otroke, kje je zastava, vselej so se razočarani vračali.

TEŽAVE V OBČINI

Prvič so se komunisti odkrito pomenili z nasprotniki na občinskih volitvah 1922. leta. Niso dobili večine, a se niso prestrašili. Delali so dalje in izkoristili vsako priložnost, vsak stik z ljudmi, da so jim tolmačili nakane okupatorja in fašizma ter govorili o boju za pravico in enotnost pod rdečim praporom. Uspeh se je pokazal 1924. leta na ponovnih občinskih volitvah. Zaradi fašizma niso več smeli javno kandidirati. Vo-

lenci pa so vedeli, kdo so bili komunisti na listi »Kmečke delavske stranke« in so jih tudi izvolili.

V občinskem odboru so se zavzeli za izkoriščanje mnogim siromašnejšim kolarjem so odmerili manjše davke. Več trgovcev pa je zagnalo vrišč in se pritoževalo, ker so jim davke povišali. Fašisti so postali še bolj pozorni na rdečo vas in lepega dne so vsem komunistom osumljenim občinskim odbornikom odvzeli mandate.

PRVI PLAMENI

Fašisti so nekajkrat vdrl v vas ter grozili z orožjem in ognjem. Tako je bilo to takoj po občinskih volitvah 1924. leta. Komunisti so zvedeli, da nameravajo nad vas in so šli v zasede. Črnosrajčniki pa so nekje izvovali, da bo »sprejem zelo vroč« in si niso upali čez Vipavo.

Prvi oboroženi »pohod« na Renče so črnosrajčniki uprizorili že septembra 1923. leta. Iznenada se je po vasi razvedelo, da nameravajo zažgati Dom komunistov. Do takrat so namreč imeli komunisti še javno svoje prostore, slovesno so tam izobešali prapor itd. S komunisti se je tistega dne združila vsa vas. Vsi so se pripravili na nekaj velikega, hudega, veselega ali žalostnega, vendar odločnega. Vsačani, zlasti komunisti, so se oborožili z orožjem in celo s starimi avstrijskimi in italijanskimi puškami.

Požigalci pa so branilce ukanili. Ker se niso upali do sedeža komunistov, so zažgali nezavarovano Prosvetno čitalnico na drugem koncu vasi in jo naglo odkurili. Prvi plameni v vasi pa so ljudi še bolj utrdili, jih pripravili na vse, kajti tedaj se je začel še hušji, ostrejši in težavnejši boj.

TISKANE BESEDE

Na zahtevo fašistov so karabinerji nešteto krat preiskali hiše, včasih kar cela naselja in vasi po Vipavski dolini, na Krasu, v Brdih in drugod, da bi odkrili, od kod toliko komunistične literature. Kdaj pa kdaj so našli letake in predvsem ob vsakem važnejšem

ZAPISKI IZ RAZGOVORA S PREDSEDNIKOM ITALIJANSKIH INDUSTRIJCEV

Vlada v Viminalu - moč pa na Piazza Venezia

Genovski multimilijarder Costa je s svojimi odkritimi izjavami jasno nakazal, kje je treba iskati korenine italijanske krize

(Posebej za »Borbo«)

Rim, 11. maja

Srečanje z Angelom Costo, predsednikom konfederacije industrijev, je bilo za tuje novinarje v Rimu srečanje z utelešenjem italijanskega socialnega in gospodarskega sistema. V spremstvu policije je obiskal ta genovski multimilijarder sinoči sedež združenja tujih dopisnikov.

Trdijo, da kapitalisti toliko bolj izražajo svojo razredno pripadnost, kolikor bolj se čutijo ogroženi. Po Costovih izjavah sodeč bi se dalo sklepati, da je njegov razred močno ogrožen. S sindikati, je dejal, niso možna nobena pogajanja, ki bi presegala okvir minimalnih zahtev. Vzlic stavkam in protestom v zvezi z zahtevami, naj bi zvišali plače in izenačili pogoje glede plač po raznih pokrajinah, za htevam ne bodo ugodili.

O udeležbi delavcev pri razdelitvi dohodka, četudi vsaj s primernim povzemanjem plač, ne more biti niti govora. De Gasperi je predlagal vključitev delavcev v tehnično vodstvo podjetja, kot so to storili v Zahodni Nemčiji, je označil Costa kot fantazijo. »Delavec ni sposoben, da bi vodil, če bi bil sposoben, bi bil že direktor, član ravnateljstva tovarne ali industrije.« Delavske zahteve, naj bi izenačili plače in delovne pogoje na Severu in Jugu, ne pridejo, pravi Costa, v poštev pri razgovorih.

Costa je obljubil, da bo odkrit in iskren. To obljubo je verjetno izpolnil. Zato je bilo v koncepcijah tega najuglednejšega predstavnika italijanskih industrijev čuti njihovo odkrito konservativno, protisocialno in reakcionarno miselnost. Od nje pa do poglavitnega vzroka socialno-gospodarske in politične krize ni daleč.

Naj navedemo samo nekaj primerov, o katerih so pred nekaj dnevi predstavniki raznih sindikatov govorili v razgovoru s tujimi novinarji.

Od leta 1948 se je povečal profit kapitalistov v industriji za 100 do 700%, proizvodnja je v istem razdobju narasla za 20 do

30%, medtem ko so delavske plače in število zaposlene delovne sile ostale na isti ravni. To kaže, da so pogoji, da bi zvišali plače, edina ovira pri tem je miselnost, katere utelešenje je dr. Costa.

Isto velja za pogoje glede plač na Severu in zaostalem Jugu. Dohodki delavcev na Severu krijejo 45 do 50% povprečnih življenjskih potreb, na Jugu pa komaj 32 do 35%. Izenačenje teh pogojev je nemogoče, pravi dr. Costa, ker bi to porušilo gospodarsko ravnotežje. Dejansko pa bi odvlzlo industrijem neizčrpen vir cenene delovne sile na zaostalem Jugu.

Costa se je opredelil tudi proti državnim posegom v gospodarstvu; on je za popolno in neovirano privatno pobudo. Razlog je jasen. Konfederaciji industrijev se je posrečilo onemogočiti ka-

kršnokoli regulatorsko vlogo države v gospodarstvu.

Po vojni je država dobila zadostno število podjetij in delnic, ki bi lahko postala osnova za razvoj nacionaliziranega gospodarstva in modernih državnokapitalističnih odnosov. Toda ta podjetja so se zdaj vključila v konfederaciji industrijev. Namesto da bi razširila svojo industrijo, je država že velik del svojih delnic prodala privatnim kapitalistom.

Državna podjetja se pogajajo z delavskimi sindikati o delovnih in plačnih pogojih prek konfederacije industrijev. Državne družbe so skupaj s privatnimi družbami in konfederacijami industrijev zavrnile realne in upravičene zahteve sindikatov. Zato ni čudno, če govore, da je vlada v Viminalu, moč pa na Piazza Venezia.

S svojimi odkritimi izjavami je Angelo Costa doplnil storil neprecenljivo uslugo: jasno so spoznali, kje in v kakšni miselnosti je treba iskati korenine italijanske krize.

F. Barbieri

RAZMERE V LABURISTIČNI STRANKI

KRIZA ZNOVA PEREČA

Na bližnjih sestankih bo najbrž vodstvo stranke zahtevalo, da mora manjšina spoštovati sklepe večine

(Od stalnega dopisnika »Borbe«)

London, 11. maja

Ko je kazalo, da se bo kriza v Laburistični stranki polegla, se je znova zaostala. Znaki popuščanja so bili: nacionalna eksekutiva stranke je nedavno glede politike v jugovzhodni Aziji privolila v kompromis, malone v bevanistično resolucijo. Na izpraznjeno Bevanovo mesto v vladi v senci je prišel bevanist Harold Wilson. Bevan je bil po odstopu dokaj rezerviran. Potem pa je nastal vihar.

Revija »Socialist Commentary« je objavila članek namestnika predsednika stranke Herberta Morrisona, v katerem zelo ostro napada Bevana, njegovo skupino in revijo, za katero stoji bevanisti »New Statesman and Nation« in »Tribune«. Komentarji prepričljivo in razprti okrog Bevana so spet na prvih mestih angleškega tiska. Sodeč po njih bi človek mislil, da se bo laburistični hišni prepir končal z dramatičnim razpletom.

Tako nekako je bilo tudi ob nedavnih delavskih zahtevah po zvišanju mezd. Ko se je človeku že zdelo, da se je spor med delavci in delodajalci močno zaostрил, se je položaj iznenada obrnil v drugo smer in vse se je končalo brez trusca in vihra, v nekakšno obojestransko polzadovoljstvo, ki bo trajalo do prihodnje priliko.

Da ne bo tudi tokrat tako? Sedanji položaj v laburistični stranki je dokaj resen. Morrisonov napad na Bevana je bil izredno oster. Najnovejša faza v krizi Laburistične stranke je privlekla do sklepa, da bosta sklicana poseben sestanek nacionalne eksekutive in parlamentarne skupine. Nacionalna eksekutiva se sestane 18. parlamentarna skupina pa 19. maja. Proti temu vrstnemu redu sestankov je protestiral Bevan, češ da gre za »manever večine«. Ker je desnica v eksekutivi neprimerno močnejša kakor v parlamentarni skupini, po njegovem mnenju tako sile niso izenačene.

Na dnevnem redu nacionalne eksekutive je vprašanje »organizacije enotnosti stranke«. Parlamentarna skupina bo spet razpravljala o »načinu«, kako bi spravili v javnost razlike v mnenjih v važnejših političnih vprašanjih. Formulacija te točke dnevnega reda je takšna, da je v njej možnost kritike ne le Bevanovega, marveč tudi Morrisonovega ukrepa, ker je bil tudi njegov članek, kakor piše »Daily Herald«, kršitev predpisov proti osebnim napadom, ki jih je pa-

(Od posebnega dopisnika Borbe)

New York, maja

Ko je predsednik Cook končal 17. zasedanje Ekonomsko-socialnega sveta OZN, je obžaloval, da je tisk pripisoval tako malo pomena vprašanju, ki so jih na zasedanju obravnavali. Težnja po splošni pomiritvi in prenehanju hladne vojne, značilna za sedanje vzhodje v Zenevi in na svetu, je prišla do polne veljave tudi na zasedanju Sveta. Če odstopimo prerenke o vzhodnih vizumih za predstavnike svetovne sindikalne federacije, s katerim se je začelo in končalo zasedanje, tedaj moramo predvsem ugotoviti, da se je razvijalo v znatno mirnejšem vzhodu kakor doslej.

Sovjetski predstavniki so tokrat govorili mnogo manj o monopolističnem izkoriščanju kakor običajno, in v svojem »dobrem razpoloženju« so šli celo tako daleč, da so večkrat ponovili, da lahko mednarodni privatni kapital odigra v gospodarskem razvoju nerazvitih dežel pozitivno vlogo. Le da je prišla ugotovitev v čast, ko večina nerazvitih dežel ne verjame več govoricam o tej pozitivni vlogi. Vtem ko je bila doslej običajna metoda, da so sporna vprašanja obravnavali z glasovanjem o nasprotnosti si resolucijah, je tokrat zmogla težnja, da bi našli kompromisen izhod, ki bi zadovoljil obe strani.

V mnogih vprašanjih, v katerih bi bilo lahko prišlo do hujših sporov, je zmogla težnja, da je treba vse preložiti na poletno zasedanje, ko bodo sadoji ženevske konference že očitnejši.

NEGOTOVOST V SVETOVNEM GOSPODARSTVU

Vtem ko je splošni politični položaj vplival na razmeroma pomirljiv potek zasedanja, so protislovja v svetovnem gospodarskem položaju vplivala na nasprotje nekaterih sklepov zasedanja. Negotovost v svetovnem gospodarstvu izvira predvsem iz dejstva, da depresije še zmeraj ni bilo moč zaječiti. Gospodarski strokovnjaki opozarjajo na to, da so se monetarne rezerve na svetu povečale lani v ZDA za dobra dva milijona dolarjev, vtem ko pesimisti opozarjajo na to, da se je svetovna trgovina skrčila hkrati za dobrih pet milijonov dolarjev.

In tako vidimo v svetovnem gospodarstvu hkrati dve nasprotju: si težnja: na eni strani čedalje večja težnja po liberalizaciji in ukinitvi državnih kontrol, tako na področju notranje kakor tudi gospodarske politike, na drugi pa težnja po čedalje večji omejitvi, ki naj bi posamezne dežele zavarovale pred depresijo.

Težnja po gospodarskem liberalizmu je vsekakor zmogla v gospodarski politiki ZDA. Vodja ameriške delegacije Preston Hokes jo je označil takole: zmanjšanje gospodarske pomoči, pospeševanje izvoza privatnega kapitala, olajšanja konvertibilnosti in razširitev trgovine. Glavni cilj prizadevanje »optimistov« oziroma pristašev liberalizacije svetovnega gospodarstva je bilo pospeševanje izvoza privatnega kapitala. Čeprav pa so Američani pridržali z resolucijo, je razprava o tem vprašanju pokazala, da se težnje delegatov razvijajo natančno v nasprotni smeri, kakor jo je začrtala resolucija. Težnja »pesimistov« pa se je pokazala v prizadevanju predstavnikov nerazvitih dežel, da bi vzpostavili svetovni sistem stabilizacije blagovnega trga. Čeprav je ameri-

ška delegacija skupaj z angleško odločno nastopila proti takšnim težnjam, je argentinski osmulek resolucije podprl, in sicer s preprčljivo večino, ter zbral vse delegate nerazvitih dežel.

RAZSIRITEV TRGOVINE Z LATINSKO AMERIKO

Zamotanost svetovnega gospodarskega položaja v novih političnih razmerah je prišla do izraza med razmeroma ustaljeno razpravo. V razpravi o poročilu gospodarske komisije OZN za Latinsko Ameriko je francoski delegat obširno govoril o zanimanju Francije za trgovino z Latinsko Ameriko. Za to trgovino se je zelo zanimal tudi delegat Velike Britanije. Tudi delegat SZ je izkoristil to priložnost in naštrel vse obiske trgovinskih misij iz Latinske Amerike v SZ in formalno povečal po dva delegata vsake države Latinske Amerike, naj obiščeta SZ.

Delegacije Latinske Amerike so predlagale resolucijo, ki zahteva, naj bi Italija postala v tej komisiji stalen opazovalec. Komisija sama pa je v svojem poročilu poudarila, da bo v prihodnjem obdobju posvečala čedalje večjo pozornost proučevanju možnosti, da bi razširili trgovinske stike z ostalimi kontinenti.

Ce upoštevamo, da je odpadlo na ZDA pred vojno 46%, zdaj pa 62% izvoza iz držav Latinske Amerike, tedaj lahko razumemo zaskrbljenost ameriške delegacije sprito teh dogodkov. Vodja ameriške delegacije zaskrbljenosti ni pripravljal, da je izjavil, da njegova delegacija meni, da ni dovoljeno, da bi gospodarski organ OZN proučeval spreminjanje naravnih trgovinskih stikov, navezanih z zgodovinskimi razvojem.

Sedanje zasedanje Sveta je bilo šele uvod. Temeljna gospodarska vprašanja bodo obravnavali šele čez dva meseca v Zenevi. Ze dosedanje potek zasedanja pa je jasno pokazal zamotanost gospodarske problematike v razmeroma mirnejšem svetu.

SH

Zakai so odložili sestanek

biroja Azijske socialistične konference

(Posebej za »Borbo«)

Rangun, 11. maja. Sestanek biroja azijske socialistične konference, ki bi moral biti konec aprila v Bandungu v Indoneziji, so preložili na 23. maj. Biro se bo sestel v Kaloju v Burmi. Sestanek so preložili zato, ker je indonezijska vlada odklonila vstopne

vizume izraelskim delegatom. Indonezijska vlada je obrazložila svoj sklep s tem, da nima diplomatskih odnosov z Izraelom in da se želi izogniti nezadovoljstvu muslimanskega prebivalstva, ki je v Indoneziji v večini.

Indonezijska Socialistična stranka je izdala poročilo, v katerem trdi, da razlogi vlade ne ustrezajo stvarnosti. S tem, da ni diplomatskih odnosov — je rečeno v poročilu — še ne more biti razloga, da bi vizumov ne izdali. Zdaj se v Indoneziji mudi delegacija iz Vzhodne Nemčije, s katero prav tako nimajo uradnih diplomatskih odnosov.

Niti čustva muslimanskega prebivalstva, je rečeno dalje, niso upravičen razlog. Trije ugledni voditelji izrazito muslimanske stranke Masdumi so ta vladni sklep obsodili.

V poročilu Socialistične stranke je poudarjeno, da vlada, ki je preprečila sestanek biroja ASK v Indoneziji, hkrati omogoča raznim emisarnim kominforme prost vstop in delovanje v deželi. V poročilu je navedeno, da je eden izmed voditeljev KP Avstralije sodeloval celo na javnih zborovanjih KP Indonezije. Poudariti je treba, da je sedanja vlada, v kateri so v glavnem predstavniki indonezijske nacionalistične stranke, odvisna v parlamentu tudi od glasov štirinajstih informbirojevskih poslancev, ki jo podpirajo, medtem ko je Socialistična stranka v opoziciji.

Nekateri krogi v Rangunu sodo, da je vlada onemogočila sestanek biroja ASK v Indoneziji zato, ker se boji, da bi le-ta prispeval k krepitevi ugleda Socialistične stranke. Kaže, da si tega vlada leto dni pred parlamentarnimi volitvami nikakor ne želi.

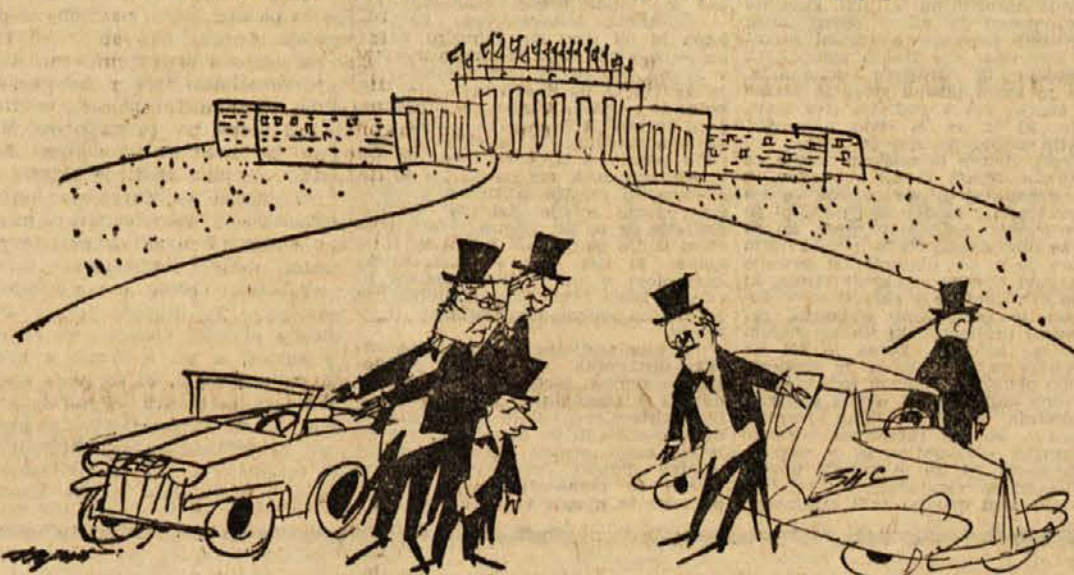
D. Veljković

Angleška delegacija za razorožitveno razpravo

London, 11. maja (Tanjug) V Foreign Office so danes uradno sporočili, da bo angleško delegacijo v podobnih Komisiji OZN za razorožitev, ki se bo sestel v četrtek v Londonu, vodil minister brez listnice v Foreign Office Selwyn Lloyd. V delegaciji bodo še štirje funkcionarji Foreign Officea, predstavniki Inštituta za atomsko energijo in predstavnik ministrstva za letalstvo.

Razgovori podobnega bodo tajni. Provali bodo predloge o omejitvi klasične in atomske oborožitve, ne pa govorili o načrtu predsednika Eisenhowerja o osnovanju mednarodne agencije za atomsko energijo.

ŠTIRJE V JEEPU ALI ŠTIRJE V ZISU

Z VSEH STRANI SVETA

BRAZILIJA
Obisk predsednika Libanona

Rio de Janeiro, 11. maja. (AP) Predsednik Libanona Kamil Šuman je včeraj prišel na uradni obisk v Brazilijo. Na letališču ga je sprejel predsednik Brazilije Getulio Vargas.

FRANCIJA
Skupščina za premož in jeklo

Strasbourg, 11. maja. (Reuter) Danes se je začelo zasedanje skupščine Evropske ekupnosti za premož in jeklo. Sestanka so se udeležili predstavniki parlamentov držav, vključenih v Skupnost — Francije, Belgije, in Luksemburga. Predsednik Visoke oblasti Skupnosti Monnet bo skupščini poročal o svojem nedavnem obisku v ZDA, kjer se je razgovarjal o posojilu sto milijonov dolarjev za štiriletni našt o opremljanju evropske industrije premož in jekla s novimi napravami. Eno glavnih vprašanj na zasedanju bo način sodelovanja Velike Britanije v Skupnosti. Skupščina bo zasedala približno teden dni.

SVICA
Sestanek mednarodne zveze za telekomunikacije

Zeneva, 11. maja (AFP) V Zenevi se je začelo deveto zasedanje administrativnega sveta mednarodne zveze za telekomunikacije. Na dnevnem redu je razprava o vlogi telekomunikacij v političnem, gospodarskem in socialnem življenju ter razprava o svobodni informaciji in sodelovanju s civilnim letalstvom.

SIRIJA
Zakon o tisku

Damask, 11. maja. (AFP) Sinoči je sirjska skupščina izglasovala zakon, ki določa pogoje za izhajanje časnikov v Siriji. Po tem zakonu bodo morali vsi lastniki in direktorji časnikov v 15 dneh predložiti vladi za dovoljenje, da bodo smeli izdati časnik. S tem zakonom o tisku je sirjska skupščina praktično onemogočila izhajanje vseh dnevnikov in tednikov. Vlada bo lahko odklonila dovoljenje direktorjem in lastnikom tistih časnikov, ki so podpirali sneedstveni vladov.

ZDA
Wilsonovo krožno potovanje

Washington, 11. maja (AP) Ameriški minister za obrambo Charles Wilson je danes odpotoval na krožno potovanje po državah Daljnega vzhoda. Uradno še niso poročali, katere države bo obiskal, menijo pa, da bo obiskal ameriško vojaško oporišče na Japonskem, na Koreji in na Filipinih. Baje se bo na Daljnem vzhodu mudil nekaj tednov.

Porast prebivalstva

Washington, 11. maja. (Reuter) Po podatkih zadnjega popisa prebivalstva so imele ZDA 1. aprila letos 161.769.000 prebivalcev. Število prebivalstva je od lani naraslo za 2.746.000 oziroma za 1,7%.

KOREJA
Zamenjava čet

Seul, 11. maja. Vojaska komisija za premirje na Koreji se bo sestala jutri skrajno na zahtevo kitajskih in severnokorejskih predstavnikov. Na sestanku bodo proučevali vprašanje zamenjave čet.

JAPONSKA
Diplomatski sestanek

Tokio, 11. maja. (AFP) Ameriški vojaški in diplomatski funkcionarji na Koreji in na Japonskem so se sestali danes v Tokiju za zaprtimi vrati. Uradni predstavnik je dejal, da proučujejo položaj na Koreji in na Japonskem. Dobro obveščeni krogi na Japonskem, da na teh sestankih proučujejo Sing Man Rilev načrt o povečanju števila južnokorejskih čet, ki so ga včeraj izročili ameriškomu osebnemu poslaniku Arthuru Deanu.

VELIKA BRITANIJA
Običinske volitve

London, 11. maja. (Tanjug) Na včerajšnjih običinskih volitvah v nekatere angleške in valeske mestih so konservativci izgubili osem mest. Laburisti so zmagali v Brierfieldu, kjer so prvič dobili večino. Volitve v običinske svete v Angliji in Walesu bodo še ves ta teden.

HONGKONG
Skrb za ranjence pri Dien Bien Fuju

Hongkong, 11. maja. (Reuter) Vietnamski radio poroča, da je predstavnik Ho Ši Minhovega visokega poveljstva na tiskovni konferenci dejal, da je bilo takoj po padcu Dien Bien Fuja vietnamskim četam naročeno, naj poskrbijo za sovražnikove ranjence. Dodal je, da se vojaška sanitetna služba trudi, da bi izboljšala stanje ranjenih ujetnikov. Francoskemu sanitetnemu osebju so dovolili vrniti se v podzemeljsko bolnišnico v Dien Bien Fuju, da bi zdravili ranjence. Tako se je celotno osebje, od bolničarjev do sanitetnega polkovnika, vrnilo v bolnišnico.

PO POTEH SLOVENSKEH BRIGAD IN XIV. DIVIZIJE

Otroci naj spoznajo

Ljudi in kraje, kjer so se borili njihovi padli starši

Glavni odbor Zveze borcev pripravljala v letošnjih počitnicah razen običajnih letovanj tudi spominske pohode in taborjenja za otroke padlih borcev. Počitniška zveza Slovenije bo dala nekaj šotorov in tako bodo otroci partizanskih staršev šli po poteh slovenskih brigad po Gorenjskem, Primorskem, Notranjskem in Dolenjskem ter po Stajerskem, kjer je pred desetimi leti hodila in se borila slavna XIV. divizija.

Prvi pohod se bo začel konec junija ali v začetku julija na Jelenicah, kamor se bodo otroci pripeljali z vlakom. Nato bodo krenili na Gorje, ki slovi po prvi gorenjski partizanski akciji (na daljnovode leta 1941), dalje na Poljuno, na Gorjuše, v Nomenj in Bohinj ter od ondod čez Jelovico v Kropo. To pot bodo večkrat prekinili za počitek in ogled znamenitih partizanskih postojank.

Iz Kroke jih bo potem vodila pot na Jamnik, kjer bodo obiskali grob narodnega heroja Lovjeta Kebeta, in v Dražgoše, kjer so partizani izvajali pomembno zmago nad premočnimi Nemci. Nato se bodo čez Privoč po izhajanju partizanskih poteh odpravili na Davčo in v Novake na obisk partizanske bolnišnice »Franje«, v Cerkljo, Trebušo in na Vojsko (kjer leži mnogo padlih borcev) ter prek Cola v Postojno. Tam si bodo ogledali znamenito jamo, nakar bodo nadaljevali pot po znamenitih partizanskih krajih Notranjske in Dolenjske. Pohod se bo nadaljeval iz Kočevja in Starega loga na Kočevski Rog do Baze 20, od ondod pa čez Stenice in skozi Staro žago in Semič v Črnomelj, kamor bodo mladi korenjaki prispeli 22. julija, na Dan vstaje. Njihov prihod bodo Črnomeljci proslavili hkrati z Dnevom vstaje in s spominom na njihove padle očete.

Glede na to, da je ta pot dolga okrog 300 km, jo bo verjetno prehodilo več skupin, ki jih bodo spremljali bivši borci brigad.

Tudi pohod po poteh XIV. divizije bo dolg blizu 170 km in bo šlo nanj bržkone več skupin z otroki padlih borcev. Na pot bodo

krenili dne 23. julija iz Črnomlja. Preko slikovitih krajev na Gorenjskem bodo mladi partizani potovali v Novo mesto, nato pa po dolini Krke v Brežice, na Bizelj in v Kumrovec, rojstni kraj maršala Tita. Čez Pilštajn jih bo nato vodila pot na Kozjansko, od ondod na Slemen in v Frankolovo, Stranice, Linde in na Paški Kozjak. Preko Gornjega grada, Nove Štite, Kamnika in Radomelj se bodo nato vrnili v Ljubljano.

Oba nameravana pohoda sta prispevek otrok padlih borcev k letošnjemu Dnevni zmage in znamenitim obletnicam pohodov štajerskih brigad.

N. Z.

Kaj je pokazala kategorizacija stanovanj v Ljubljani

Kategorizacija stanovanj so v Ljubljani pred kratkim zaključili in je vse popisano gradivo že shranjeno na Mestnem ljudskem odboru. Glavna komisija za kategorizacijo je sabelo obdelovali zbrano gradivo in ugotovljati prve rezultate. Na podlagi teh bodo tedaj tudi izračunali novo stanovanjsko tarifo.

REZULTATI V ŠTEVILKAH

Kategorizacija stanovanj je pokazala, da v Ljubljani prevladujejo stanovanja slabše kvalitete. Medtem ko je stanovanj prve kategorije v vsej Ljubljani samo 17, je največje stanovanj uvrščenih v 6. kategorijo. Teh je 11.718, kar je nekaj več od tretjine vseh stanovanj, 8291 stanovanj je uvrščenih v 4. kategorijo, nekaj manj je stanovanj 6. kategorije. Stanovanj najslabše kvalitete (semkaj so uvrščena tudi zasilna stanovanja) je 1646. V drugo kategorijo so uvrstili popisovalci 673 stanovanj, 4946 stanovanj pa v tretjo kategorijo.

Stanovanj 5. kategorije je največ v vseh popisanih okoljih. Tako za Bežigrad kot v centru ali na Viču oziroma Polju. Prosečno, da je v Saki 281 stanovanj 2. kategorije, kar je za 60 več kot v centru. To je prav gotovo posledica tega, ker so v no-

vih šišenskih blokih stanovanja strogo ocenjevali in se najemniki z ugotovitvami popisovalcev nikakor niso strinjali. Splošno pa je znano, da ti bloki niso najmoderneje in najbolj izdelani. Prav iz tega razloga je tudi stanovanj 3. kategorije največ prav v Šiški, več kot v centru. Največje stanovanj najslabše kvalitete so ugotovili v središču mesta (446). V okolici, ki je obsegal Moste, Kočevje in Rudnik, pa so od 8713 stanovanj samo 145 stanovanj uvrstili v zadnjo kategorijo. Zanimivo je tudi, da je na področju stare Ljubljane 844 stanovanj 6. kategorije, skoraj približno toliko kot v Mostah in na Viču, v centru pa 1706.

VPLIV CON NA NAJEMNINO

Za kategorizacijo stanovanj v Ljubljani razdelili na štiri cone, upoštevajoč oddaljenost posameznih predelev od središča mesta. Kako to

uvrščeno v posamezne cone vplivala na najemnino, to bo določil odsek o najemninah. Za sedaj je komisija za kategorizacijo stanovanj pripravila dva predloga, o katerih bo razpravljala MLO. Po prvem predlogu bi osnovna tarifa za vsak kv. m stanovanjske površine, sorazmerno seveda s številom točk, veljala v 4. coni. V tretji coni bi bila cena točk za kv. m stanovanjske površine za 5% višja, v drugi za 10%, v prvi coni pa za 15%. Po drugem osnutku pa bi bila tarifa v tretji coni za 10% višja, v drugi za 20%, tretji pa celo za 30% višja kot v četrti coni. To pa je vsakakor preveč!

KAKO POPRAVI KRIVICE?

Ljubljanci že vedno precej govorijo o kategorizaciji stanovanj in mnogi, skoraj bi rekli, upravičeno kritizirajo nepravilnosti pri kategorizaciji posameznih stanovanj. V nekaj primerih je prišlo med najemniki in popisovalci do nesporazumov, ki so se navadno končali, da najemniki niso hoteli podpisati popisa polja. Zlati sprašujejo, ali bo kategorizacija, s katero niso soglasni, obveljala. Popravljali smo, kako je s to stvarjo. Na MLO so nam odgovorili, da je taka kategorizacija veljavna kljub temu, da najemnik stanovanja ni dal s podpisom svojega pristanka. Najemnik je imel priložnost, pri vodji popisnega sektorja sprožiti ponovno komisijsko popisa. Razen tega pa ima sedaj možnost pritožbe s pismeno vlogo na Svet za komunalne zadeve MLO.

Prav gotovo tako stališče ni najbolj pravilno. Tam, kjer je prišlo do takih sporov, bi popisovalci vsakekor moral opozoriti svoje sektorske vodje na to, da se najemnik z izvedbo kategorizacije ne strinja. Kolikor tega popisovalci niso storili in niso sprožili sektorske vodje na potrebo ponovne ocene, bodo najemniki, ki se niso pritožili, (danes je tola pismo-mno vloge kolkovati), prizadeti, to pa predvsem zaradi pomanjkanja organizacije dela. Na MLO tudi menijo, da bo mogoče tako nesporazume odpraviti pri sklopih pogodb s posameznimi najemniki. Toda zdaj se nam, da bo takrat že malo popisa, razen tega pa bo tudi sedanji urotočev številca stanovanj vsake posamezne kategorije odločena za izračunavanje nove tarife.

Begunci iz Italije

V aprilu je pribežalo iz Italije v našo državo 10 italijanskih državljanov, med njimi so tudi pripadniki italijanske vojske. Razen tega so pribežali iz cone A STO 4 ljudje. V prvih štirih mesecih t. l. je pribežalo iz Italije 21, iz cone A STO pa 17 ljudi. Begunci so se oselili večidel iz Italije zaradi težavnega gnotnega stanja.

Kako je s pocenitvijo vina v Ljubljani

Zagrebnike podjetje VINO-KOOP je nedavno odprlo v Ljubljani nadrobno trgovino, kjer toči dalmatinsko vino po 119, 120 in 130 din v kolličnih najmanj 1 liter, in sicer potrošnikom, ki prinesejo s seboj steklenico, Ljubljanski potrošniki so to konkurenco na trgu topla pozdravili, kar je razumljivo. Zanimali smo se, kako kaj razmišljajo ljubljanska trgovska podjetja o znižanju prodajnih cen za vino. V podjetju VINO-Ljubljana so nam dejali, da so tudi oni pripravili prodajati dalmatinska vina po isti ceni ali še ceneje in poceni točiti tudi druga boljša vina, seveda, če bodo lahko poslovali pod enakimi pogoji kakor gori omenjeno podjetje. Za sedaj pa po veljavnih predpisih ne smejo točiti vina privatnikom v kolličnih izpod 50 litrov.

Kako pa je s pogoji poslovanja v naših gostinskih podjetjih? V mestni gostinski zbornici opozarjajo, da morajo naša gostinska podjetja na ceno vina, ki je že obremenjena z davkom na promet, plačati še številne druge davke, in sicer od nadrobne prodajne cene še 10-odstotni državni davek na promet v gostinstvu in pet-odstotni mestni davek. Razen tega so gostinska podjetja obremenjena z davkom na dobiček delu pri zakupnih podjetjih ustreza pogodbeno nadomeštilo 10 do 18% od prodajne cene).

Mestna gostinska zbornica razen tega ugotavlja, da posluje prodajalna podjetja VINO-KOOP v nasprotju z veljavni zakonskimi predpisi, kar je že utemeljeno v obsežni vlogi na MLO v Ljubljani. Podjetje VINO-KOOP je namreč MLO izdal še niti dovoljenje za trgovino z alkoholnimi pijačami na drobno. To dovoljenje po mnenju zbornice še takrat ni bilo v skladu z veljavni predpis in tudi danes ni v skladu z novo uredbo o trgovanju. Navedena trgovina zagrebškega podjetja ni registrirana in se po novi uredbi tudi ne more registrirati v tej obliki, pred registracijo pa ne bi smela začeti s poslovanjem. Trgovska podjetja smejo po veljavnih pred-

pisih prodajati alkoholne pijače le v naših gostinskih podjetjih. V mestni gostinski zbornici opozarjajo, da morajo naša gostinska podjetja na ceno vina, ki je že obremenjena z davkom na promet, plačati še številne druge davke, in sicer od nadrobne prodajne cene še 10-odstotni državni davek na promet v gostinstvu in pet-odstotni mestni davek. Razen tega so gostinska podjetja obremenjena z davkom na dobiček delu pri zakupnih podjetjih ustreza pogodbeno nadomeštilo 10 do 18% od prodajne cene).

Mestna gostinska zbornica razen tega ugotavlja, da posluje prodajalna podjetja VINO-KOOP v nasprotju z veljavni zakonskimi predpisi, kar je že utemeljeno v obsežni vlogi na MLO v Ljubljani. Podjetje VINO-KOOP je namreč MLO izdal še niti dovoljenje za trgovino z alkoholnimi pijačami na drobno. To dovoljenje po mnenju zbornice še takrat ni bilo v skladu z veljavni predpis in tudi danes ni v skladu z novo uredbo o trgovanju. Navedena trgovina zagrebškega podjetja ni registrirana in se po novi uredbi tudi ne more registrirati v tej obliki, pred registracijo pa ne bi smela začeti s poslovanjem. Trgovska podjetja smejo po veljavnih pred-

pisih prodajati alkoholne pijače le v naših gostinskih podjetjih. V mestni gostinski zbornici opozarjajo, da morajo naša gostinska podjetja na ceno vina, ki je že obremenjena z davkom na promet, plačati še številne druge davke, in sicer od nadrobne prodajne cene še 10-odstotni državni davek na promet v gostinstvu in pet-odstotni mestni davek. Razen tega so gostinska podjetja obremenjena z davkom na dobiček delu pri zakupnih podjetjih ustreza pogodbeno nadomeštilo 10 do 18% od prodajne cene).

Značilno je, da ti ustaši, ki že zdavnaj žive v Italiji, pripovedujejo, da so pobegnili iz Jugoslavije pred enim ali dvema mesecema ali celo dnevoma, preden so prišli v München. Seveda je to prozorna propaganda brez slehernega uspeha. Celotni emigranti, ki delajo v teh četah (gre večidel za Poljake, ki so

po Hitlerjevem vkorakanju na Poljsko zapustili domovino), te ustaše kot fašiste silno mrzijo in fizično napadajo. Eden izmed njih je imel na koži tetoviran znak SS, ker je pripadal med vojno esesovskim enotam. Zato so ga našli mrtvega v delovnem taborišču. Preiskave so bile zaman, vsem pa je bilo očito, zakaj so ga do smrti pretepli.

Znani ljotičevci Ratko Parežanin je imel v aprilu v Münchnu in Lingen predavanje proti Jugoslaviji, v maju pa bo predaval v Kaselu in še sedmih velikih nemških mestih. Predavanja prireja v javnih dvoranh.

Ceprav so te skupine res samo peščica bednežev in čeprav je vsa njihova dejavnost nepomembna, je vendar nerazumljiva ustrežljivost posameznih predstavnikov nemških oblasti nasproti njim. O tistih političnih in cerkvenih krogih v Nemčiji, ki si na vse kriplje prizadevajo, da bi s svojo avtoriteto pa tudi z denarjem nekako priskrbeli tem skupinam, zlasti ustaškemu »Hrvatskemu nacionalnemu odboru« politični pomen, pa sploh ne govorimo. Takšen položaj demokratični Nemčiji ni v čast. V čast pa tudi ni koristiti miru in sodelovanja med narodni. Zlasti pa ne koristi sodelovanju med Jugoslavijo in Nemčijo, ki se je razvijalo doslej v dobro obeh dežel.

R. Vujović

IZ LASTNIH MOCI ZA SKUPNO KORIST

RAZGIBANO TURISTIČNO DELO

v mladih turističnih organizacijah na Primorskem in Gorenjskem

Ceprav ima turizem v Sloveniji dolgotrajne tradicije, so mnoga turistična društva začela delovati komaj pred kakim poltrogletom. Semkaj moremo prišteti zlasti turistična društva v manj znanih in osvobojenih slovenskih krajih, ki so

šele po koncu vojne zaradi prirodnih lepote in drugih ugodnih pogojev v polni meri dobili sloves letovišč. Turistične naloge so do jeseni leta 1953 opravljala občinska oziroma okrajna poverljivstva za turizem, kar pa se je zaradi operativnega opravljanja turističnih poslov pokazalo za neizpolnilsko. Mnogičnost turizmu naklonjenih ljudi, ki je prvi pogoj uspešne turistične dejavnosti, je bila sprva tega onemogočala.

Poldrugoletno izvrševanje nalog, ki jih imajo turistična društva, kaže zelo zanimivo sliko: svoji vlogi in namenu so se najbolj približala mlada društva, ki ne morejo temeljiti na tradiciji in izkušnjah, bolj ali manj pa so živeljarije turističnih društev v tradicionalnih letoviščarskih krajih. Medtem ko se n. pr. na Bledu turistično društvo še zmeraj pogaja z občinskim odborom glede sredstev za vzdrževanje sezonske promenadne gošče itd., so takšna in podobna vprašanja brez skrbi za izgubo preostali med turističnim društvom in občino primerno uredili v Trzinu in Boveu. Ugodna posledica take vzajemne skrbi za turizem je n. pr. v Trzinu velik porast članstva, saj šteje društvo nad 800 aktivnih turističnih delavcev. Zelo dejavno je tudi Turistično društvo v Boveu, ki so ga Italijani na ljubo svojim vrhunskim zimovršcem in letoviščem dolga leta zapostavljali. Uspehe tega društva pa je pripisati predvsem pripravljenosti članov, da s brezplačnim delom pomagajo urejati parko, dostope do izletniških točk itd. Tako so n. pr. člani društva ob podpori občine, ki je prispevala s milijoni din, in Gozdne uprave v živo skalo vseskal stezo v Bovško tesen, prirodno znamenitost z nad 20 brkiomi in mogočnim elapom. Zgradili so tudi oest na Baviščici, ki je bila prej življenjsko nevarna konjska steza, zdaj pa se po njej lahko z avtobusom prepejo turisti, namenjeni na Brečelj ali Jalovec. Bovško turistično društvo je dalo tudi pobudo za ureditev hudoznika ob cesti v Trzinu, za postavitv zavetišča na Mangrtu in ureditev voljskega pokopališča iz prve svetovne vojne.

V Trzinu je Turistično društvo uspelo zaradi dobre sestave upravne. ga odbora. V njem so namreč prostovolni delavci, zastopniki tovarni, predstavniki občine in množičnih organizacij. To društvo izdaja svoje glasilo »Trziški vestnik«, ki razpisuje ankete, n. pr. o krajih v bližini in daljni okolici, ki so glede olepšavanja in gostinstva vzorni, in o takih, ki so zanemarjeni. Časopis je zelo priljubljen in med čitatelji budi turistično zavest in zanimanje za prosep nastajajoče tržiške komun.

Dokler podjetje ne bo dobilo novega upravnika, bo opravljal dolžnosti upravnik predsednik upravnega odbora. S pomočjo sindikalne podružnice, katere predsednik je med prvimi začel opozarjati na neurednosti v podjetju, bodo organi delavskega samouprave gotovo premočisti trenutne težave in pomagali urediti položaj podjetja in njegov ugled na zunan.

Dokler podjetje ne bo dobilo novega upravnika, bo opravljal dolžnosti upravnik predsednik upravnega odbora. S pomočjo sindikalne podružnice, katere predsednik je med prvimi začel opozarjati na neurednosti v podjetju, bodo organi delavskega samouprave gotovo premočisti trenutne težave in pomagali urediti položaj podjetja in njegov ugled na zunan.

Dokler podjetje ne bo dobilo novega upravnika, bo opravljal dolžnosti upravnik predsednik upravnega odbora. S pomočjo sindikalne podružnice, katere predsednik je med prvimi začel opozarjati na neurednosti v podjetju, bodo organi delavskega samouprave gotovo premočisti trenutne težave in pomagali urediti položaj podjetja in njegov ugled na zunan.

Dokler podjetje ne bo dobilo novega upravnika, bo opravljal dolžnosti upravnik predsednik upravnega odbora. S pomočjo sindikalne podružnice, katere predsednik je med prvimi začel opozarjati na neurednosti v podjetju, bodo organi delavskega samouprave gotovo premočisti trenutne težave in pomagali urediti položaj podjetja in njegov ugled na zunan.

Dokler podjetje ne bo dobilo novega upravnika, bo opravljal dolžnosti upravnik predsednik upravnega odbora. S pomočjo sindikalne podružnice, katere predsednik je med prvimi začel opozarjati na neurednosti v podjetju, bodo organi delavskega samouprave gotovo premočisti trenutne težave in pomagali urediti položaj podjetja in njegov ugled na zunan.

Dokler podjetje ne bo dobilo novega upravnika, bo opravljal dolžnosti upravnik predsednik upravnega odbora. S pomočjo sindikalne podružnice, katere predsednik je med prvimi začel opozarjati na neurednosti v podjetju, bodo organi delavskega samouprave gotovo premočisti trenutne težave in pomagali urediti položaj podjetja in njegov ugled na zunan.

Dokler podjetje ne bo dobilo novega upravnika, bo opravljal dolžnosti upravnik predsednik upravnega odbora. S pomočjo sindikalne podružnice, katere predsednik je med prvimi začel opozarjati na neurednosti v podjetju, bodo organi delavskega samouprave gotovo premočisti trenutne težave in pomagali urediti položaj podjetja in njegov ugled na zunan.

Dokler podjetje ne bo dobilo novega upravnika, bo opravljal dolžnosti upravnik predsednik upravnega odbora. S pomočjo sindikalne podružnice, katere predsednik je med prvimi začel opozarjati na neurednosti v podjetju, bodo organi delavskega samouprave gotovo premočisti trenutne težave in pomagali urediti položaj podjetja in njegov ugled na zunan.

Dokler podjetje ne bo dobilo novega upravnika, bo opravljal dolžnosti upravnik predsednik upravnega odbora. S pomočjo sindikalne podružnice, katere predsednik je med prvimi začel opozarjati na neurednosti v podjetju, bodo organi delavskega samouprave gotovo premočisti trenutne težave in pomagali urediti položaj podjetja in njegov ugled na zunan.

Partizanske tajne bolnišnice so bile skrbno zakrite v gozdovih...

Kdo je kriv

slabega gospodarjenja v hotelavelskem kamnolomu

V kratkem se bo zagovarjal pred disciplinskim sodiščem podjetja upravnik kamnoloma Marmora v Hotavljah v Poljski dolini, ki ga je OLO v Kranju pred dnevi razrešil zaradi nevestnega službovanja in izkoriščanja položaja v osebne namene. Obtožnica mu očita tudi nemoralno življenje z delavkami oziroma uslužbenkami, ki je zmanjševalo njegov ugled in kvarno vplivalo na odnose v podjetju, ter razsipanje denarnih sredstev podjetja.

Upravnik hotelavelskega kamnoloma Marmora je nastopil službo lani v decembru po priporočilu podjetja Slovenija-Imex v Ljubljani. Kljub času, ki je bil neprimeren za zunanjo kamnolomsko dela, je začel na veliko najemati delavce, tako da je kolektiv narasel na 80 ljudi. Posebno širokopotezen je bil v opremljanju pisarniških prostorov z dragimi pečmi in z nabavljanjem dragih pisarniških potrebščin in drugega inventarja. Tako je kupil pisalni stroj za 300.000 din, čeprav sta v podjetju dva stara stroja, ki bi se ju dalo popraviti. Upravni odbor pa mu je zadnji hip preprečil nakup računskega stroja za 450.000 din. Sploh je bil svojevoljav in je hotel ukrepati ne oziraje se na upravni odbor in delavski svet, ki so ju po navadi seznanjali s posli, ko so bili že opravljeni. Na sedaj upravnega odbora je n. pr. utemeljeval potrebo po nabavi novega vrtnega stroja, ki pa je bil tedaj že v skladišču. V časopisu je samolastno objavil reklamo za proizvajalca, ki jih kamnolom sploh ne izdeluje. Letos je bil na osemdeset sejmi, kamor je podjetje poslalo nekaj marmornih izdelkov, po vrnitvi s sejma pa ni mogel pokazati nikakršnih uspehov. Edini rezultat potovanja so bili računi za reklamo v časniku »Slovanija« in v zagrebškem radiu, ki jih je naročil upravnik in ki je razglasila, da izdeluje podjetje med drugim tudi marmorno

galanterijo, čeprav je znano, da prihaja hotelavelski marmor na trg za zdaj le v blokih. Ker ni o pravem času pripravil predstavnega elaborata, podjetje ni dobilo investicijske kredita. Delavci se morajo že nekaj mesecev zadovoljevati le s 84% plačami, kar je vzbujało precej nezadovoljstva. Upravnik hotelavelskega kamnoloma je bil prej kot tehnični vodja zaposlen v industriji Marmora in apna v Mirnu. Ko so ga tam odpustili, se je iskal, da je 84% invalid zaradi bolezni v glavi. Težko je presoditi, da-li je bila tudi njegova čudna personalna politika v hotelavelskem podjetju posledica njegove duševne neuravnovesenosti, res pa je, da so na odgovornih mestih v upravi kamnoloma sama mlada dekleta. Tajnici podjetja je n. pr. komaj 17 let, tehnični vodja pa je tudi deklet, ki ji je komaj 21 let. Čeprav hotelavelski kamnolom v republiškem smislu ni kdo ve kako pomembno podjetje, mu je takšna personalna politika le v škodo.

Dokler podjetje ne bo dobilo novega upravnika, bo opravljal dolžnosti upravnik predsednik upravnega odbora. S pomočjo sindikalne podružnice, katere predsednik je med prvimi začel opozarjati na neurednosti v podjetju, bodo organi delavskega samouprave gotovo premočisti trenutne težave in pomagali urediti položaj podjetja in njegov ugled na zunan.

Dokler podjetje ne bo dobilo novega upravnika, bo opravljal dolžnosti upravnik predsednik upravnega odbora. S pomočjo sindikalne podružnice, katere predsednik je med prvimi začel opozarjati na neurednosti v podjetju, bodo organi delavskega samouprave gotovo premočisti trenutne težave in pomagali urediti položaj podjetja in njegov ugled na zunan.

Dokler podjetje ne bo dobilo novega upravnika, bo opravljal dolžnosti upravnik predsednik upravnega odbora. S pomočjo sindikalne podružnice, katere predsednik je med prvimi začel opozarjati na neurednosti v podjetju, bodo organi delavskega samouprave gotovo premočisti trenutne težave in pomagali urediti položaj podjetja in njegov ugled na zunan.

Dokler podjetje ne bo dobilo novega upravnika, bo opravljal dolžnosti upravnik predsednik upravnega odbora. S pomočjo sindikalne podružnice, katere predsednik je med prvimi začel opozarjati na neurednosti v podjetju, bodo organi delavskega samouprave gotovo premočisti trenutne težave in pomagali urediti položaj podjetja in njegov ugled na zunan.

Dokler podjetje ne bo dobilo novega upravnika, bo opravljal dolžnosti upravnik predsednik upravnega odbora. S pomočjo sindikalne podružnice, katere predsednik je med prvimi začel opozarjati na neurednosti v podjetju, bodo organi delavskega samouprave gotovo premočisti trenutne težave in pomagali urediti položaj podjetja in njegov ugled na zunan.

Dokler podjetje ne bo dobilo novega upravnika, bo opravljal dolžnosti upravnik predsednik upravnega odbora. S pomočjo sindikalne podružnice, katere predsednik je med prvimi začel opozarjati na neurednosti v podjetju, bodo organi delavskega samouprave gotovo premočisti trenutne težave in pomagali urediti položaj podjetja in njegov ugled na zunan.

Dokler podjetje ne bo dobilo novega upravnika, bo opravljal dolžnosti upravnik predsednik upravnega odbora. S pomočjo sindikalne podružnice, katere predsednik je med prvimi začel opozarjati na neurednosti v podjetju, bodo organi delavskega samouprave gotovo premočisti trenutne težave in pomagali urediti položaj podjetja in njegov ugled na zunan.

Dokler podjetje ne bo dobilo novega upravnika, bo opravljal dolžnosti upravnik predsednik upravnega odbora. S pomočjo sindikalne podružnice, katere predsednik je med prvimi začel opozarjati na neurednosti v podjetju, bodo organi delavskega samouprave gotovo premočisti trenutne težave in pomagali urediti položaj podjetja in njegov ugled na zunan.

USTASKI IN ČETNIŠKI ZLOČINCI IN NJHOVI POKROVITELJI V NEMČIJI

Nerazumljiva ustrežljivost

(Od stalnega dopisnika »Borbe«)

Unčen, 11. maja

V Münchnu že dolgo delujejo četniške skupinice in njihove organizacije. Med njimi so tudi znani vojni zločinci, katerih izročilec je jugoslovanska vlada zahtevala. Razen zločincev Mate Frkovića, Pavelčevega ministra za notranje zadeve, živi v Münchnu nemoteno tudi zloglasni vojni zločinec Marisav Petrović, organizator množičnega pokola prebivalcev Kragujevca. Oba živita tu baje ilegalno, prvi v Brunnstrasse 9, drugi pa v cerkveni občini, pri znanem ljotičevcu, duhovniku Todoroviću.

Ceprav emigrantov v Münchnu in v govori okolici ni mnogo (ustaških kakih 400, četniških pa niti 100), so razdeljeni v razne skupine. Le-te se medsebojno prepirajo in večkrat tudi soprimajo. Ustaški organizaciji sta tu dve: prva »Hrvatski nacionalni odbor«, druga pa »Združeni Hrvati«. V prvi so organizirani bivši Pavelčevi doglavljalci, ministri in generali (kova Buća, Jelica, Frkovića, generala Brozovića, itd.) drugi pa manjši junaki, večidel klavci. Tudi med četniško-ljotičev-

sko emigracijo sta dve skupini. Prva je zbrana okrog časnika »Istra«, druga pa okrog Vukovića in Birčanina, imenovanega »Mumija«. Prvo skupino vodijo ljudje iz bivše fašistične ljotičevske organizacije, »Zbor« Jaska Ljotića, brat Dimitrija Ljotića, Ratko Parežanin in krivec kragujevškega pokola Marisav Petrović.

Nemški državljani poznajo te ustaške in četniške emigrante v glavnem prek kriminala in tihotapstva. V začetku letošnjega leta je berlinska policija aretirala dr. Brana Jelića, duhovnega in političnega voditelja »Hrvatskega nacionalnega odbora«, ker se je, kakor vse kaže, ukvarjal s tihotapstvom opija in orožja. Po preiskavi v njegovi hiši ga je kriminalna policija odpeljala v zapor. »Združeni Hrvati« pa še zdaj žive od tihotapstva valut in ameriških cigarete. Zato mi je neki nemški novinar svetoval, da je najbolje, da se obrnem na kriminalno policijo v Münchnu, kjer mi bo dala najboljše podatke o emigrantih iz Jugoslavije.

Manjši del emigrantov, ki žive zdaj od svojega dela, doma pa niso

zavili velikin zločinov, pa se čedalje bolj odmikajo od teh skupin, opuščajo zveze z njimi in skuša biti nasproti Jugoslaviji korekten. Ti emigranti vprašujejo, kako bi se mogli vrniti v domovino. Kriminalnost emigrantov, med njimi četnikov in ustašev, je prišla že tako daleč, da so pebivalci Nürnberga za varnost svojega življenja in imetja zahtevali, naj oblasti razpuste ondotno veliko zbirno taborišče. Če pa govorite s posameznimi predstavniki nemških organizacij o ustaških četniških organizacijah ter njihovi dejavnosti, vam čisto odgovore, da gre tu za bedne ljudi in za »humane organizacije«.

Da gre za bedne ljudi, je jasno tudi njim samim, prav tako pa je jasno, da njihove organizacije, pa naj bodo še tako nepomembne, niso v nobeni zvezi s humanizmom, marveč so nasprotno zločinske in vojnohujske. To je med drugim jasno videti tudi po ciljih in politični konceptiji, ki jo te skupine nemoteno tiskajo ter razširjajo v svojih letakih in biltenih. Njihova dejavnost je naperjena predvsem proti Jugoslaviji. Zato je nerazum-

ljiva strpljivost in ustrežljivost, ki ju te skupine, zlasti ustaški »Hrvatski nacionalni odbor« in ljotičeve skupine uživajo v Nemčiji. Naj omenim samo nekaj primerov.

Proslave obletnice NDH v Münchnu, o čemer je »Borba« že poročala, so se udeležili posamezni narodni poslanci zveznega parlamenta iz Bonna, bilten »Hrvatskega nacionalnega odbora« pa se hvali, da so odboru želeli obilo uspehov v delu visoki predstavniki uradne nemške politike, pri čemer omenja imena posameznih ministrov bonnske vlade. Bilten omenja tudi imena visokih predstavnikov ameriške okupacijske oblasti v Nemčiji. Nič se ni zanimal pisanja tega biltena, ki ga nemoteno tiskajo in razširjajo kot uradno glasilo »Hrvatskega nacionalnega odbora«. Pa tudi prireditev takšnih protidemokratskih, protijugoslovanskih in vojnohujskih manifestacij letos in lani je bila deležna vzle jugoslovanskemu protestu nerazumljive ustrežljivosti nemških oblasti.

V poročilu z lanskega obnega zborna »Hrvatskega nacionalnega odbora«, ki je bil avgusta v Münchnu, je rečeno da so se predstavniki Nemcev iz Hrvatske (poslanec nemškega Bundestaga Joseph Trischler iz Münchna, dr. Hans Hreckeiss iz Stuttgarta in dr. Max Girsan iz Münchna) »sporočevali« z ustaškimi

zločinci o pravicah Nemcev v »bodoči svobodni hrvatski državi«. Glasilo nemških beguncev »Neuland« je posvetilo temu sporazumu v številki z dne 7. septembra 1952 uvodnik. Na obnem zboru sprejeta resolucija govori o skorajnem vojnem obračunu med velesilami, ki bo »enkrat za vselej popisal nov zemljevid Evrope«, seveda po željah in sanjah te skupine zločincev in bednežev, ki se jim je komaj posrečilo rešiti glave pred ljudskim sodiščem.

Letos je obiskal München tudi vojni zločinec po: Draganović. Prispel je iz Vatikana, kjer stalno živi kot predsednik društva »Sveti Hieronim«. Po razgovorih v Münchnu je ta zločinec obiskal eno izmed ustanov ameriške okupacijske vojske v Heidelbergu. Odtle Draganović spravlja ustaše iz Italije v Zahodno Nemč

KULTURNI OBZORNIK

Zagrebska „KOMEDIJA“ v Ljubljani

Pred nekaj dnevi je naše občinstvo imelo priložnost spoznati zagrebsko gledališče „Komedijska“. Ta mlada kulturna ustanova je izpolnila svoje delovanje pred štiri leta v revijah in zabavnih predstavi. Vendar pa je kaj kmalu pokazala težnjo, da doseže umetniško vrednost tudi v območju vedre in zabavne muze ter tako prešla v svoj repertoarju na komedije, operete in lažje komične opere. Da vodijo to gledališče resnejša umetniška prizadevanja na področju operete, nam potrjuje že sam program, saj je le-ta obsegal dela kot Nedbalovo »Poljsko kraljico« Leharjevo »Deželo smehljaja«, ki se po svoji muzikalnosti in libretistični zasnovi precej dviguje nad povprečno raven v operetni literaturi. Gostovanje operetnih ansamblov naše občinstvo vedno še tem topleje sprejema, ker je ta glasbeno dramska vrsta docela izginila iz našega opernega programa povojnih let. Dobre operete vsekakor ne gre obzreti kot umetniško brezvredne, saj so že našle v zgodovini tudi priznanje s strani velikih glasbenih ustvarjalcev. Mimo tega pa so te prav primerna predpriloga za seznanjenje z resnejšo operno umetnostjo.

»POLJSKA KRALJICA«

V soboto se je zagrebsko komedijantsko gledališče predstavilo z Nedbalovo opereto »Poljska kraljica«, ki je polna zdrave svežine in temperamentnosti ter tudi odlično instrumentirana. Kot opereta je ta nekaj nenavadnega po svoji etični osnovi: junakinja spreobrne lahkoživega plemiča, mu vcepi veselje do dela in smiselne življenja ter mu pokaže trajno pot do sreče. Za takoj prva predstava nam je prijetno razveselila in pokazala, da so izvedbe operet tega mladega gledališča na ustreznem umetniški višini. Vsi poustvarjalci: režiser St. Midžor, dirigent F. Pomykalo, kakor tudi pevci in igralci so znali zelo dobro pogoditi vse tipičnosti operetnega stila. Celotna poustvaritev je izsevala dovolj iskrene živahnosti, temperamentnosti in gibkosti ter nosila bleščajočo, M. Kunčeva vlogi glavne junakinje Helene je prikopno učinkovala s svežostjo svoje igre ter lepo izoblikovanim in toplim pevskim prednašanjem. V M. Kunču kot plemiču Bole-slavu Baranskem je našla ustrezajočega partnerja. Odlični v svoji komiki je bil V. Stefančič, ki je igral plemičevega prijatelja Bromija Popela. Po svoji elegantnosti in gibkosti je stopala v oči tudi Lili Caki. Ostali pomembnejši vlogi sta podala Dž. Trbušević in V. Orlovič. Scena (scenograf Ljubo Petrič) je bila dokaj razkošna, a v celoti zelo fino in okusno zasnovana.

»CLIVIA«

Naslednji večer so nas gostje prav prijetno pozabavali z Dostalovo »Clivio«. Ta opereta izhaja iz jazza, vendar kot njegov stranski tok, ki se je toliko dvignil v harmonskem melodičnem sestavu, da je dosegel estet-

ske raven. »Clivia« je sicer po vsebini brezdejnja in ne sega preko običajnega operetnega okvira. Vendar pa kljub očitnemu pečatu slagske glasbe niso v njej docela zabrisani pozitivni sledovi dunajske operete. Vodilna solista, ki sta bila ista kot pri prejšnji predstavi, sta imela tu več možnosti, da pokažeta svoje pevske sposobnosti. Se bolj kot pri prvem nastopu je postalo evidentno, da ima komedijantsko gledališče v M. Kunču izvrstno tipično operetno pevko in igralko. Znala je očarati z svojo šarmantnostjo in temperamentnostjo filmske igralke kot je Clivia. Pevsko je Kunčeva lepo zablestela na nekaterih bolj koloraturno poudarjenih mestih in vlija v svoje podajanje precej čustvene topline. Tenorska vloga Juan Damiga je nekoliko kočljiva, ker se približuje že baritonskemu območju. Dobil sem vtis, da je bil M. Kunč tu šibkejši kot v višjih legah, ki jih je kar zadovoljivo razvil. Od cele vrste pomembnejših solistov, ki so vsak po svoje prispevali k uspehi celovitega zabavi, bi še posebej omenil V. Stefančiča kot svetovnega popotnika Gustava Kasulke, ki je skozi vso predstavo izlival občinstvo k obilnemu smehu. Režiser se je potrudil, da je dal Cliviji kar največ zunanega bleška in optične vabljivosti, ki ustreza lahkomu značaju Dostalove glasbe. Pri obeh predstavah se je dobro odrezal tudi zbor.

»DEŽELA SMEHLJAJA«

V ponedeljek so se zagrebski gostje poslovali z Leharjevo opereto »Dežela smehljaja«. To delo je po svoji dramski zasnovi dovolj resno in daleč odmaknjeno od plehlosti. Glasbena struktura je nedvomno prava mojstrovina in kaže se bolj kot kaka druga Leharjeva opereta stremiljenje tega skladatelja za doseg čisto lepote. Lehar je tu s posebno razkošnostjo prislusnil posameznim zgibom človeškega srca. »Dežela smehljaja« je vsa polna

močnega čustvenega valovanja, ob katerem prihaja včasih do izraza tudi neka bolečina, ki pa ni nikdar brezobzira. Delo se po svoji resnobnosti in mestoma močni dramatski razgibanosti že skoraj stika z opero in postavlja vodilnima junakoma precej večje zahtve v pevskem in igralskem pogledu, kot je pa to pri operi običajno. Vsekakor morejo te izpolniti v slehernem oziru zadovoljivo le visoko kvalitetni operni pevci. Tenorist M. Kunč v vlogi princa Son Chonga je tu zaostajal za svojima prejšnjima nastopoma. Njegovi kreaciji bi bilo treba dati še nekoliko več toplega čustvenega nadiha, več pravega doživljanja in psihološke poglobitve v igri. S. Sagovac kot Mary je bila prepričljiva zlasti na vseh onih mestih, ko posega v njeno življenje tragična usoda. Tudi pevsko je svojo vlogo dobro izdelala. Dž. Šegina (grof Gustav Potenstein) in L. Caki (Mi) sta poskrbela za posamezne zabavne scene ob sicer prevladujoči sentimentalnosti. L. Caki je bila ljubka in igriva ter znala biti tudi res prisrčna in ganljiva. Zelo posrečen je bil V. Horvatin kot evnuh. Dirigent Max Motil je postavil delo čustveno in toplo in tudi posamezna eksotična mesta so do bila primeren izraz. Režiser St. Midžor je dobro pričaral eksotično okolje.

Operete so dobro pozirali baletni vložki, ki so jih zasnovali Z. Tajzl, L. Caki in M. Jovanovič.

Ob zaključku lahko označimo opereto gostovanje zagrebskega gledališča »Komedijska« kot prav uspešno, še posebno, če upoštevamo njegovo kratko razvojno pot in dejstvo, da živi tu opereta povsem samostojno, od velikega opernega gledališča ločeno življenje. Občinstvo je ob slovesu navdušeno pozdravilo celotno umetniško osebje gledališča »Komedijska« in si prav gotovo želi še nadaljnja takšna gostovanja.

J. S.

Ljubljanska Opera v Zagrebu

Sinoči so uprizorili slovensko izvirno opero »Prešeren«. Razgovor z dirigentom Simonitjem

Med tridnevni gostovanjem v Zagrebu je Opera Slovenskega narodnega gledališča iz Ljubljane uprizorila trije deli: prvi večer Sutermeisterja »Romea in Julija«, drugi večer Prokofjeva »Zaljubljen v tri oranže« in sinoči izvirno slovensko opero Danila Svara »Prešeren«. Prva dva večera sta dirigiral Samo Hubad in Bogo Leskovic, sinoči pa Rado Simoniti. Z njim smo se razgovorjali o operi »Prešeren« in o njenem avtorju dr. Danilu Svaru, potem pa je pogovor nanesel na sodobno slovensko glasbo. »Operno ustvarjanje v Sloveniji« je dejal v razgovoru dirigent Simoniti, »temelji na temeljih iz narodne književnosti. Zato je tudi obdelava prežeta z duhom folklorne ter brez modernističnih črt. Tak-

šne so opere Marjana Kozine, Mirka Polića, Svara in Svetla. V operah« je dejal Rado Simoniti, »prevladuje glasbeni izraz, ki je blizu ljudstvu, medtem ko se talisti avtorji v svojih simfoničnih skladbah približujejo moderni glasbi. V zadnjem času se je razvila zborovska glasba. Na tem torišču so najizrazitejši skladatelji L. M. Škerjanc, M. Kozina, M. Bravničar, M. Lipovšek in B. Arnič. Izmed simfonikov je treba poudariti Zebreta in Uroša Kreka.

Po sinočni predstavi so predstavnik Operne Hrvatskega narodnega kazališta izročili gostom lorjave vence in darila. Vse tri predstave Ljubljanske opere je zagrebsko občinstvo zelo toplo pozdravilo.

N. F.

DVA-DIJAŠKA NASTOPA

Predstava v Mestnem gledališču

Gostovanje dijakov V. gimnazije v Ljubljani je letos že druga dijaška predstava v Mestnem gledališču. Toda medtem ko so dijaki klasične gimnazije v Ljubljani igrali klasično Molièrovo komedijo »Scapinove zvižgane«, so si ti izbrali moderno konverzacijsko igro, kjer skrivnost uspeha ne tiči toliko v igralski domiselnosti in iznajdljivosti, ampak predvsem v kar se da naravnih in življenjskih igri, v dobri interpretaciji intimnih psiholoških situacij, in ker je naravnost in življenjskost poslednji cilj gledališke umetnosti, moramo povedati še to, da so si ti dijaki to pot zadali mnogo težje naloge. Ker pri takšni predstavi o večjem igralskem znanju in odrski rutini ne more biti govora — je bila tu poglavitna naloga režiserke prof. Vide Horvate takšno izbrano igralcev, da so se jim značaji v igri kar najbolj prilagajali, to se pravi, da je vsakdo na odru kar najbolj igral samega sebe. Mislim, da je prof. Vida Horvat tu uspešna in da je predstava lepo zaživela, da je bila večina značajev sorazmerno dobro izoblikovana in dokaj dobro je bilo čutiti tisto notranjo psihološko napetost te igre, ki se v osnovi razlikuje od klasične, n. pr. Molièrovo dramaturgije. Čenem pa je treba poudariti tudi prijetno razgibanost in učinkovitost losameznih prizorov. Skoda, da je osrednji problem igre, ljubzenska dilema Charlesa med njegovo materjo in dvema deklicama, nam nekoliko

tuj in tudi ni bil dovolj prepričljivo podan, kar tudi ni mogel biti. Seveda je treba mladim igralcem tudi povedati, da je do takšne naravne konverzacije, ki naj skoraj izenači od življenjem, bilo pri njihovi predstavi vendarle še precej daleč. A to je razumljivo.

Igrali so študente medicine v nekem univerzitetnem mestu na Škotskem v študentskem domu gospe Macfiejve. Igrali so ljudi, ki so sicer nekoliko starejši kot so sami, ki pa so jim vendarle precej blizu. In ne samo to, da se jim je posrečilo ustvariti dokaj pristno študentsko vzdušje — podali so tudi nekaj prav dobrih značajev. Gilbert Raymond (Boris Predalič) ni bil samo najbolj razgiban in najbolj življenjski lik, tako rekoč »steber predstave«, ampak je prinesel

na oder tudi neko povsem svojo specifično komiko. Seveda je pri diktaciji zašel v dialekt, kar pa je pri takšni vlogi in pri mladem neizkušenem igralcu skoraj neizogibno. Prijetno svedo figuro in čeprav nekoliko naučeno komiko je podala Marjanca Kralj, ki je igrala Jill Maneringovo, medtem ko je bila vloga Charlesa z njegovim materinskim kompleksom za našega igralca (Tine Rozman) precej težka. Tudi ostale vloge so bile bolj ali manj posrečene, tako zlasti gospe Macfiejve (Sonja Rus), dalje John Williams (Stefan Marčec), dr. Paul Duhamel (Janez Musar), Anne Hargreavesova (Ksenija Hribar) ali Meta Ravnik, Roger Cole (Saša Sitar) in Peter Morgan (Aleš Krbačič). Inspicijentka je bila Marija Kandare.

-bg-

KONCERT PEVSKEGA ZBORA

Mladina Tehnične srednje šole in Gradbenega tehnikuma je priredila v soboto, 8. maja svoj vsakoletni samostojni koncert. Nastopili je ženski, moški in mešani zbor. S tem ima ta mladina za seboj že sedem let zborov, pa tudi plodnega dela za našo zborovsko glasbo. Veselje je poslušati nad sto mladimi, discipliniranimi gili, ki nastopajo iz leta v leto v Ljubljani, na področju, pa tudi v bratskih republikah. Razen umetnih — saj je že lepo število naših skladb doživelo prav tu svojo prvo izvedbo — gojijo predvsem narodno pesem. Zbor napreduje kljub menjavi pevcev iz leta v leto. V skopo odmerjenem času za

vaje dosežajo uspehe, ki so jih lahko veselje. Na sobotnem koncertu so peeli pesmi naslednjih avtorjev: E. Adamič, Kalana, Kramolca, Kucharja, Koroska, Lavrina, V. Mihičiča, Mirka, Preglja, Prelova, Simonitja in Ševca. Prevodovja zbora prof. Koroska je zlasti polagal vžnost na interpretaciji. Tudi teje pesmi (n. pr. Kalan: Narodni motiv, Lavrin: Belokranjska, Pomladni pozdrav), ki bi delala težave tudi renomiranim zborom, so našle tukaj odlično izvedbo. Zbor ima v osebni prof. Koroska več kot dobrega pevovodjo in organizatorja.

A. L.

SPORT IN TELESNA VZGOJA

PRED VELIKIM NEDELJSKIM DOGODKOM

B-reprezentanti v Ljubljani

Nestrpnost in radovednost — Wölfl: »Z igralci smo zadovoljni« — Danes na stadionu ob 16,30 trening tekma s Slovanom — Toplakove »skrbia«

Ljubljana, 11. maja. S prihodom nogometne B reprezentance Jugoslavije v Ljubljano, sta narasli tudi nestrpnost in radovednost prijateljev nogometa pred nedeljsko tekmo z od-

napravili novinarji srednjega napačarja. Pred popoldanskim treningom bi bilo skoraj potrjeno mnenje trenerja reprezentance Hügla, da letos vreme

Pod vodstvom trenerja Hügla so nogometaši trenirali dobro uro. Posebna pozornost je bila posvečena tehnični udarcev na vrata in odbojnih udarcev. Videli smo nekaj ostrih strelov Hercega, Veselinoviča in Petakoviča, od katerih so vratarji zaboleli prsti, čeprav je Kralj vsak udarec komentiral: »Strelejte močnejše!« Ko pa ga je nekdo spomnil na štiri Toplakove gole, ki jih je v prvenstvu spustil v svojo mrežo na tem igrišču, je postal skromnejši.

Vendar pa so gledalci ugajali Kraljevi mačji skoki, pa tudi Krivokuča je imel dovolj pristašev med gledalci. Ugajali so tudi dolgi in gotovi odbojni udarci branilcev Belina in Zekovića. Trener Hugi je posvečal enako pozornost vsakomu.

Nedeljsko mednarodno tekmo med B reprezentancami Anglije in Jugoslavije bo sodil nemški sodnik Albert Dusch, stranska sodnika pa bosta Marjan Matančič iz Beograda in Miljenko Podubski iz Zagreba.

B REPREZENTANCA DOLOČENA

Ljubljana, 11. maja. — Po izjavi člana komisije za sestavo in pripravo državne reprezentance Wölfla, bo B reprezentanca igrala v Ljubljani proti B reprezentanci Anglije v naslednji postavi: Kralj, Belin, Zeković, Manuša, Spajlić, Tasić, Liposinović, Conč, Toplak, Veselinović, Herceg.

Rezerve: Krivokuča, Stipić, Lovrić, Petaković.

NA LJUBLJANSKI PROMENADI
Člani B reprezentance (od leve na desno): Toplak, Spajlić, Herceg, Petaković, Tasić, Liposinović

govarjačajo reprezentanco Anglije. Zeno, ob njihovem prihodu, so jih na kolodvoru sprejeli številni vdati prijatelji nogometa hkrati s predstavnikmi Nogometne zveze Slovenije in novinarji. Vsakdo je hotel vedeti, kako se počutijo, kako je bilo na tekmi z Belgijo in še stisec ostalih podrobnosti.

Ceprav smo se davi dokaj rano namenili v hotel »Bellvue« kjer je nastanjena naša reprezentanca, nismo imeli sreče. Reprezentanti so izbrali prosti čas in odšli na sprehod po Tivoliju, trener Hugi pa si je šel ogledat igrišče »Odrada«, kjer bodo trenirali in nastopili. Le tehničnega vod-

Danes popoldne bo na stadionu »Odrada« ob 16,30 trening tekma B reprezentance Jugoslavije s članom slovenske lige Slovanom. Vstopnina za tekmo je enotna 30 din, vhod pa bo z Vodovodne ceste.

Jo reprezentance Wölfla smo srečali na terasi hotela pri urejanju vsakodnevni zadev.

V krajšem pogovoru z nekdanjim srednjim napadalcem »Dinama« in državne reprezentance, smo se zanimali za sestav in dnevni red reprezentance. »Z izbiro igralcev smo zelo zadovoljni«, nam je dejal Wölfl. »Do nedelje bo imela reprezentanca le lažji trening, da bi se igralci naspoved vendarle malo odpočili od težavnih prvenstvenih tekem. Izbojili bodo tudi kondicijo in uveljali taktične zamisli, ki jih bodo uveljavili na nedeljski tekmi.« je zaključil Wölfl.

Dnevni red bo v prihodnjih dneh takdi: sredo: trening-tekma s Slovanom ob 16; četrtek: izlet na Bled in v Bohinj; petek: lažji trening; sobota: odmor. — Treningi bodo na stadionu Odrada. Razen nogometnega treninga se bodo igralci izpopolnjevali tudi z dopolnilnimi športi: košarko, odbojko ter z vsakdanjo jutranjo telovadbo.

Ko smo se vračali v mesto, smo vendarle našli na skupni spreboj. Iščočih se reprezentantov. V Toplakovi družbi smo se pozdravili s Spajlićem, Liposinovičem, Hercegom, Tasićem in drugimi. »Kako bi gre v reprezentanci?« smo vprašali Toplaka. »Kar dobro. Zadovoljen sem. Ne vem, kako se bom znašel na mestu srednjega napadalca, ki ga v Odradu nikdar nisem igral. Iz ofenzivne zveze so

ni naklonjeno pripravam nogometašev. Tudi v Zagrebu pred tekmo z Belgijo je dan za dnevno deževalo in se reprezentanti na tekmo sploh niso mogli pripraviti. Morda je to njegovo opravičilo za poraz.

SESTAVLJENI ANGLEŠKI REPREZENTANCI

London, 11. maja. — V Londonu sta bili objavljeni angleški reprezentanci, ki se bosta v nedeljo pomerili z jugoslovansko »A« in »B« reprezentanco.

V angleški A reprezentanci, ki bo nastopila v Beogradu, so tille igralci:

Merrick (Birmingham), Staniforth (Hadersfield), Burney (Manchester United), Wright (Wolves), Owen (Luton), Dickinson (Portsmouth), Finney (Preston), Broadis (New Castle), Allen (West Bromwich), Nicholls (West Bromwich), Mullen (Wolves).

Rezerve: King (Port Vale), Willemse (Chelsea), McGary (Hadersfield), Harris (Portsmouth), Sewell (Sheffield United).

Istega dne bo nastopila v Ljubljani angleška B reprezentanca v postavi: Burgin (Sheffield United), Green (Birmingham), Mansell (Portsmouth), Armstrong (Chelsea), Dugdale (West Bromwich), Bell (Bolton), Hooper (Weshan), Quixall (Sheffield), Jezzard (Fullham), Haynes (Fullham), Robb (Spurs).

Rezerve: Thompson (Preston), Edwards (Manchester United), Willshaw (Wolves), Taylor (Manchester United).

O ANGLEŠKIH NOGOMETAŠIH

Kaj je z Matthewsom?

V angleških športnih krogih povprašujejo, zakaj slovitega Stanleja Matthews niso uvrstili v angleško reprezentanco. Nekateri sodijo, da to slabi udarno moč angleškega napada. Nekateri športni komentatorji pa sklenijo, da se je Matthews prav gotovo zamoril sestavljanjem nogometne reprezentance. Namesto Matthews je igral deono krilo Finney. Igralec, ki v marsičem spominja nana.

V Londonu sodijo, da so sestavili dve najboljši reprezentanci, ki jih zdaj lahko da Anglija. Pripravam na tekmi v Ljubljani in Beogradu so po-

svetili veliko pozornost. Angleži po udarjanju, da ne bo lahko zmagali proti Jugoslaviji in Madžarski. Ker je bila Jugoslavija preteklo nedeljo poražena od Belgije, poudarjajo športni komentatorji, si bo prizadevala, da si se rehabilitira proti Angliji in je zato treba v Beogradu pričakovati hud boj.

Športni komentatorji poudarjajo, da so tekme v Jugoslaviji in Madžarski največjega pomena za ugled britanskega nogometa, hkrati pa preizkušnja »angleške reprezentance pred evropskim prvenstvom.

PRED DRUGIM KOLOM TEKMOVANJA ZA DAVISOV POKAL

PETI DVOBOJ Z BELGIJO

Naša reprezentanca še ni določena — Belgijci favoriti Dvoboj bo 14., 15. in 16. maja v Bruslju

Bruselj bo bržčas poslednja postaja letošnjega »potovanja« naših reprezentantov v tekmovalni za Davisov pokal. 14., 15. in 16. maja se bodo pomerili z izbranimi predstavniki belgijskega tenisa. Washer in Brichant sta izrazita favorita. Lahko trdimo, da se bodo naši reprezentanti le po naključju uvrstili v III. kolo tekmovalja za Davisov pokal.

Ce nas bo Belgija premagala, bomo že petič po vojni izločeni fe v II. kolu.

3:1 ZA NAS

Belgijci so šele po vojni postali močnejši od nas v tej športni panogi. V štirih dvobojih se je Belgijcem posrečilo samo enkrat zmagati nad nami. Jugoslavija in Belgija sta se prvič igrali pomerili leta 1938. v Bruslju. To je bilo polfinalno tekmovalje evropske cone. Naši reprezentanti so zmagali prepričljivo 3:0. Tudi naslednje leto so bili Belgijci naši nasprotniki. Tokrat naj bi dvoboj odločil, katera je najboljša evropska reprezentanca. Jugoslavija si je z zmago v Zagrebu 3:2 priborila pravico,

da lahko odpotuje čez Ocean. V medconat finalu je Avstralija premagala Jugoslavijo 5:4.

Bruselj je prvikat videl naše najboljši teniske igralce tudi l. 1947.

Belgijci so bili poraženi s 4:1. Tri leta kasneje pa so v Zagrebu zmagali z rezultatom 3:2. To je bila hkrati tudi edina njihova dosežena zmaga nad jugoslovanskimi reprezentanti. Washer in Brichant sta boljša od

naših reprezentantov, saj sodita med najboljše evropske teniske igralce.

Ce trenje presojamo moč naših in belgijskih teniskih igralcev, bi pričakovali, da si bo samo Petrovič priboril točko za našo reprezentanco, in sicer v dvoboju z Brichantom. Toda to upanje je ostalo v Duisburgu, kjer je Brichant prepričljivo premagal našega prvaka. Sedaj se morajo samo uresničiti vesti, da je Washer v slabi formi, kar bi pomenilo, da je naše upanje nekoliko večje.

Naša reprezentanca še ni sestavljena, gotovo pa bo v njej Petrovič. Sedaj morajo izbrati še drugega predstavnika. Palada je v Monaku dobro igral, vendar pa bržčas v Bruslju ne bo presenetil. Zato bi bilo veliko bolje, da bi bil namesto njega v reprezentanci eden izmed mlajših: Panajotović ali Plečević.

VESTI IN DOGODKI

Delavski svet

Tovarne avtomobilskih in traktorskih delov

»27 mart«

NOVI SAD, Temerinska 76

razpisuje natečaj

za sprejem v službo:

inženirja za tehnično delo

inženirja (strojni inženir, po možnosti s prakso v motor-nih panogih),

inženirja za livarno sive litine (inženir metalurg s prakso).

Mesečni zaslužek po sporazumu.

Ponudbe z opisom dosedanjega dela in kratkim življenjepisom pošljite najpozneje v 30 dneh od dneva objave natečaja.

2300

SVETOVNO TELOVADNO PRVENSTVO

Jugoslavija v I. skupini

Rim, 11. maja. Za svetovno nogometno prvenstvo, ki bo v Rimu od 28. junija do 1. julija, se je prijavilo 23 držav. Danes so jih razdelili na skupine: Jugoslavija je v A skupini.

A skupina: Jugoslavija, Poljska, Japonska, CSIR, Danska in Švica. B skupina: Iran, Švedska, ZDA (televodci teh držav se bodo udeležili le tekmovalja posameznikov), Finska, Avstrija, Egipt, Nemčija in Luxemburg.

O skupina: Belgija, Romunija, Posarje, Južna Afrika, (samo posamezniki), Italija, Bolgarija, Madžarska, Francija in ZSSR.

POLFINALNA TURNIRJA ZA PRVENSTVO SLOVENIJE

Vodita Omladič in Cuderman

Ljubljana, 11. maja. — V kolo polfinalnih turnirjev Slovenije se je takole končalo: A skupina: Vošpernik — Kočvar remi, Drakšler — Gabrovšek 1:0, Djurković — Benedičič prek., Kobler — Zabukovec prek., Misura — Omladič 0:1.

B skupina: Sitar — Baydeck 0:1, Vavpetič — Cuderman prek., Lorbec — Branisler 0:1, Gradisnik — Volk 0:1, Trampuš — Gabrovšek Z. remi.

Rezultati prekinjenih partij:

A skupina: Zabukovec — Djurković 0:1, Djurković — Omladič 0:1, Gabrovšek — Zabukovec 1:0, Djurković — Kobler 1:0.

V A skupini vodi Omladič 4 točke, v B skupini pa Cuderman 3,5 (1).

XVI. olimpijske igre v Melbourneu

Atene, 11. maja. Na današnji seji mednarodnega olimpijskega odbora so sklenili z dvetretjinsko večino glasov, t. j. z 30 proti 13 glasovom, da bodo XVI. olimpijske igre v Melbourneu (Avstralija).

Včeraj so izbrali košarkarice, ki bodo prišle v pošto za jugoslovansko reprezentanco na evropskem prvenstvu v Beogradu, ki bo v začetku junija. V pošto so prišle: Prolevič, Gee, Baraga, Krsitić, Gruičić, Cipruš, Godzić, Otašević, Kalušević, Zoković, Vlačić, Gostović, Horvat, Marković, Radulović in Borić.

LENIŠIM MLADIN BRALCEM

Leni muren Goslač

Na travniku je rastle drevo in pod njim je imel svoj dom črni muren Goslač. Globoko v zemljo si je izkopal ozki rov, ki ga je pod koreninami drevesa razširil v prostorno izbo. V njej je prespal zimo, drugače pa se je vanjo zatekal samo pozno ponoči, ob slabem vremenu ali pa kadar mu je grozila nevarnost. Več kot doma je prebival Goslač zunaj na travniku. Kakor vsi murni je bil tudi on goodec, vendar se je od svojih črnih sorodnikov razlikoval po tem, da je bil lenuh in pijanec, kakršnega še do takrat vsa zgodovina murnov ni poznala. Vedno se je potepal, obiskoval prijatelje, tete in strice, ki jih je imel na travniku polno in jim igral, če so mu dali jesti in piti. Ker je bilo tudi na travniku polno takih, ki so imeli veselice rajši kot delo, je imel Goslač vedno dovolj vesele družine.

Nekega dne pa je začelo deževati. Deževalo je tri dni in tri noči brez prestanka in Goslač je hočeš nočeš moral ostati doma in se dolgočasiti. Vendar to še ni bilo tako hudo. Huje je bilo to, da mu je neprestano krulilo po trebuščku, hrane pa ni imel prav nobene. Ko so bili lepi dnevi, se za zalogo ni zmenil, ob slabem vremenu pa se je tolažil, da bo spet posijalo sonce.

»Čim bo prenehal dež, bom začel drugače živeti,« je sklenil. »Najprej si bom napolnil shrambo in šele potem pridejo na vrsto gosli in prijatelji. Vidim, da je moje življenje zgorelo: dva dni sem sit, da komaj hodim, potem spet lačen, da se mi temni pred očmi. Če bo jutri posijalo sonce, bom kar začel po novem.«

Cetrti dan je res posijalo sonce in Goslač je ves vesel prilezel iz luknjice. Takoj se je spravil na delo. Našel je okusno hrano in bilo je je toliko, da bi mu zadostovalo za ves teden.

»Najprej se bom najedel,« si je rekel, »potem pa z nosim hrano kar pod streho. Če bo spet kdaj prišlo, slabo vreme, bom s hrano preskrbljen.«

Jedel je in jedel in kmalu je bil tako sit, da je zadremal na toplem soncu. Ko se je zbudil, ga je minila vsa volja, da bi prišel za delo.

»Bom že drugič,« si je mislil, »saj bo odslej lepo vreme. Tudi jutri in pojutrišnjem si še lahko nanosim hrane. Zdaj bo najbolje, da grem obiskat prijatelje čmrle. Gotovo so me pogrešali in mi hranijo kaj pijače.«

Vzel je gosli, si jih obesil čez ramena in se podal na pot. Čmrliji so ga z veseljem sprejeli. Po dežju so imele cvetice polno medu in napolnili so si z njim vse posode. Goslač je pil, kolikor je hotel, vmes pa je igral in pel, da so nazadnje še čmrle zasrbele pete in so začeli plesati. Bili so skupaj ves dan in ko se je zvečer Goslač vračal domov, je že pozabil na svoj sklep, da si bo naredil zalogo hrane. Naslednji dan je šel v goste k pikapolonci, nato k strigalici in nato spet k čmrlem. Sonce je sijalo vse dni, dnevi so bili lepi, prijatelji pa so imeli tudi zanj dovolj hrane in pijače. Več si Goslač tudi ni želel.

Vse bi bilo dobro in prav, če se ne bi nekega dne nebo spet pooblačilo. Tokrat pa je deževalo še več kot tri dni in tri noči in Goslaču je predlo čedalje huje. Spet je sklenil kakor že nekoč:

»Čim bo prenehal dež, bom začel drugače živeti. Najprej si napolnim shrambo in šele potem pridejo na vrsto gosli in prijatelji.«

Dež pa je bil kar naprej in se ni prav nič zmenil za Goslačeve ekipe in njegovo lakoto. Ni mu preostajalo nič drugega, kot da je kljub dežju zapustil hišo. Takoj je šel na tisto mesto, kjer je že nekoč našel hrano, toda zdaj je bila njegova pot zastoj. Hrane ni bilo več.

»Nič zato,« je rekel. »Grem k čmrlem, oni še gotovo imajo kaj za v usta.«

Našel jih je prav v takem stanju, kot je bil sam. Dež jim je zmočil vso hrano in zdaj so vsi lačni in prezeblji čepeli v svojem domu in se jezili na dež, ki ni hotel nikakor prenehati. Goslač se je napotil k pikapolonci, toda tudi tu je doživel fsto, prav tako pri strigalici. Vsi prijatelji, ki so ga nekaj vabili k sebi, so se ga zdaj otrsali, tudi če so še imeli kaj hrane. Ves žalosten in slaboten od gladi je šel Goslač nazaj domov. K mravljam, o katerih je vedel, da imajo hrane v izobilju, sploh ni šel. Vedel je, da bi zaman trkal na njihova vrata.

Nedaleč pred svojim domom je Goslač srečal kokoško družino, ki je po travniku iskala črve. Hotel se je skriti, toda neka putka ga je zagledala, ga pobila s kljunom na tla in ga pogoltnila.

»Kaj si požrla?« jo je vprašal petelin, ki je hodil zraven nje.

»Nič takega,« je odgovorila putka. »Zdi se mi, da je bil tisti leni muren Goslač, ki ni delal nič drugega, kakor se potepal in igral na gosli.«

»Če je bil res tisti lenuh,« je rekel petelin, »potem ga ni prav nič škoda. Za lenuhe tako ni mesta na svetu.« Palko Dolinec

PUTKA GRAHKA

Koko, koko, koko-dajca, putka grahka nese jajca, za Andrejca in za Metko, za Tonejca in za Betko.

Koko, koko, koko-dajca, putka grahka nese jajca, nese jih za malo Tinko in za Janeza, za Minko...

Ga v ponedeljek za Andrejca, zneše v torek za Tonejca, v sredo jajček vzame Metka, a v četrtek mala Betka,

petkov jajček vzame Minka, sne v soboto jajček Tinka, a v nedeljo putka mala Janezu bo jajček dala.

Koko, koko, koko-dajca, putka grahka nese jajca, vsak dan eno jajce zneše, da otroci veselo se.

A. Rijavec

Šestletna Alenka Košmerljeva je narisala otroke na snegu. Morda vam bo slika ugajala? Te dni bo izbrala žirija umetnikov najboljša otroška risba, ki so jih poslali mladi risarji za razstavo otroških risb na Japonskem

POT K JEZERU

Če bi trdil, da sem se tistega jutra zbudil šele ob štirih, ker ob petih odpelje vlak proti Notranjski, bi se prav pošteno zlagal, kajti tisto noč sploh nisem mogel pošteno spati. Venomer se mi je zdelo, da bo zdaj, zdaj pozvonila ura, pa tega ni hotela storiti. In nazadnje sploh ni zvonila, ker sem ji pozabil odpreti zvonček, tako sem bil razburjen. Pa ji tudi ni bilo treba zvoniti, sam sem se zbudil pravi čas.

Na vlaku je bil tak dirindaj, da bi kmalu ne izstopili na pravi postaji. Čakala nas je pot od

po cesti. Tu nekje, tam v tistih temnih gozdovih na desnem robu je bila nekoč meja. Vasi pod planinami so se budile.

Zavili smo med polja. Kar odleglo nam je, da smo se rešili ceste. Tu je bila pot prijetnejša.

»Koliko je še do jezera?« smo vprašali kmeta, ki je stopal praznično oblečen ob njivi.

»Še kake pol ure,« je odgovoril. »Pa danes ne bo nič z vožnjo, veter vleče,« je še dodal.

Bili smo ob jezeru prej kot v pol ure. Seveda, oče, ki smo ga vprašali, koliko še imamo do tja, ni mogel vedeti, da naši koraki zaležejo za dvakrat toliko.

Kot morje se je razprostiralo pred nami. V vetru se je gladina zibala gor in dol in valovi so hiteli daleč tja proti drugemu bregu, od tam pa, ker niso mogli

naprej, so se spet vračali še večji in bujnejši.

Kaj vse skriva v sebi to širno jezero? Pogled mi je letel čezenj in pod valovečo vodo sem mogel le slutiti kotanje in navarne podzemelske jame, ki jih skriva.

Le tu in tam stoji ob bregu samotna hiša.

Nikoli še nisem bil na Cerkniškem jezeru, a ta dan mi bo ostal v spominu vselej. Naveselili smo se in naigrali, pa tudi dodobra smo si ogledali pokrajino v tem kotu naše zemlje. A le malo smo obhodili, kajti pot okrog in okrog jezera bi morala trajati delj časa. Ne mogli bi je opraviti v enem samem dnevu.

Morali smo se vrniti. Prostor za taborjenje smo si izbrali in se za trdno odločili, da bo stal naš letošnji tabor prav ob Cerkniškem jezeru in nikjer drugje.

K. O.

Pravljica brez konca

Šel je Pepe v svet, iskat službo. Ob poti je zagledal starčka, ki je sejal.

»Dober dan, očka!« ga je pozdravil.

»Dober dan,« mu je odvrnil ta.

»Kaj pa počneš?« je vprašal Pepe.

»Kruh si bom spekel.«

»Kaj boš pa s kruhom?«

»Pojedel ga bom.«

»Zakaj ga boš pojedel?«

»Moč mi bo dal.«

»Kaj boš z močjo?«

»Laže bom sejal.«

»Zakaj pa seješ?«

»Da bo zrasla pšenica.«

»Zakaj...« in tako dalje in tako dalje. Nikoli ni prišel Pepe v svet, nikoli ni našel službe. Toliko časa je spraševal, da je postal stari

»Žito sejem.«

»Zakaj seješ?«

»Da bo zrasla pšenica.«

»Kaj ti bo pšenica?«

»Da jo bom zmlel v moko.«

»Kaj boš z moko?«

Po kopanju

Rakeka do Cerkniškega jezera. Nikoli še nisem bil tam, zato sem se radovedno oziral naokrog po pokrajini, ki se je razgrinjala pred nami. Zastavili smo korak, kar se je dalo, da bi bili prej na cilju.

Pomladni dan — še kar lep in prijeten, nam je svežil razgreta lica. Izza oblakov se je celo kazalo sonce, ko smo jo mahali

VOLK IN MAČEK

Ljudje se poženejo v lov za volkom. Pobegne jim v vas. Ob plotu zagleda mačko in ji tako le de:

»Prosim te, povej mi, kdo je dober človek v tej vasi. K njemu grem, da me skrije, sicer gorje meni.«

»Pojdi k Stefanu,« odvrne maček volku.

»Ne morem, jagnje sem mu pojedel.«

»Potem pojdi k Janezu.«

»Tudi k njemu ne morem, ker sem mu zadavil vola.«

»Pa pojdi k Marku, on je dober človek.«

»Tudi njemu sem pred nedavnim zadavil konja.«

»Potem pojdi pa k Milanu, tudi on je dober človek.«

»Tudi k njemu ne smem iti, tudi njemu sem raztrgal tele.«

»E, moj bratec,« mu de maček, »saj si vsem prizadejal samo hudo. Kako moreš sploh pričakovati, da bo kdo s tabo dober?«

JEZIK IN SRCE

Nekoč je ukazal gospod slugi: »Pojdi, poišči najboljšo ovco v moji čredi. Zakolji jo in prinesi mi najboljši kos!«

Sluga gre, zakolje ovco in prinese gospodarju jezik in srce. Naslednji dan gospod pokliče zopet slugo in mu naroči:

»Pojdi, vzemi najslabšo ovco iz moje črede. Zakolji jo in prinesi mi najslabši kos.«

Sluga gre, zakolje ovco in prinese zopet jezik in srce.

»Kaj naj to pomeni?« vpraša gospod. »Saj si včeraj prinesel enaka kosa kot najboljša!«

»Gospod,« de sluga, »nič ni na svetu boljšega od dobrega srca in jezika in nič ni slabše kot slabo srce in hudoben jezik.«

USPAVANKA

Zunaj noč, daj vstaja tih, le blag veterc mirno piha, mesec pase zvezdic roj; potok je zaspal v koritu, prepelčica dremle v žitu, vrt je skrit v srebrni soj. Sinko očke že zapira, cvetke lepih sanj nabira. Ajaj, sinko! Glej, nocoj pride vila in do zore te v čarobne svoje dvore popeljala bo seboj; lepih bo igral ti dala, sama se s teboj igrala. Tam bo čudežni konjč!

Ti si boš prijel za grivo, skočil v sedlo, zaupljivo mu pošepni: »Zdaj ko ptič me ponese pod nebo, tja, kjer roji zvezd cvetot!« Zvezde v sopek bom nabral, k mamici se s njimi vrnil, in ko mrak bo svet zagnil, zvezd ji bom v naročje dal, bodo ji iz rok sijale, ko zaspaj, v očeh ji nale...

Ajaj, sinko, in potuj v daljino pravljico deželot! Šen, poljubi ga na čelo, s čarnim cvetjem ga posuj.

Ajaj, sinko moj nocoj! Ti si zvezda moja mila; iz srca sem jo ubrala, ko prišel je očka tvoj!

Severin Salt

Zabavni kotichek

KORISTNO DELO

Posebno v deževnih dneh lahko pionirji in pionirke koristno preživite prosti čas. Izdelajte si majhno jadnico, ki bo lahko v okras vašemu koticheku doma, obenem pa v veselje vam in mlajšim bratcem in sestrkam.

V škatlico, kakršno vidite na sliki, nalepite dve kroglici iz kita ali gline. Vanje vtaknite vžigalico, ki predstavlja jembora (pokončnik), posevno zataknjena pa predstavlja ladijski nos. Na jembore pritrdite »jadra«, ki jih izrežete iz barvastega papirja. Ladijski nos pritrdite z drobnimi žico na prednjo steno jadnice, kot kaže slika, na konico tega posevnega jembora pa privežite močnejšo nit, ki jo potegneta do konice pokončnega jembora, zavijete nit okoli »drogov«, nato pa potegneta nit do zadnje stene jadnice, v katero ste zvrtili drobo luknjico. Tu nitko zavezeta in jadnica je gotova, le še jo vodi jo je treba spustiti.

Iz temnomodrega, lesketajočega papirja izrežete »jezero« in ja drnica bo splavala, kamor boste želeli.

BODI DOBRE VOLJE

Otroci se igrajo in pravkar se kosajo, kdo bo lahko pojedel največ jabolok. Vsi so že odnehal, le Lojzek se je lotil še devetega. Ko je na vrsti že deseto jabolko, ga obrača po roki, vzdihne in pravi: »Ko bi vedel, da te ne bom mogel pojesti, bi te prvega pojedel.«

Skupina pionirjev dela ob vodi mlince. Mimo pride Nejkov sošolec in ga vpraša: »Nejče, je že prišla dvanaajsta ura?«

Marko mu pojasni: »Ne, pri nas je še ni bilo.«

Bogdan je prišel prvič na deželo. Šel je skozi vas in na nebu so se pokazale prve zvezde. Na cesti sreča sovrstnika in ga vpraša: »Bi mi lahko pojasnil, je to mesec ali sonce?« in pokazal na nebo, kamor je pravkar priplaval luna.

»Tega res ne vem. Nisem iz tega kaja.«

Dva dečka se pogovarjata na cesti:

»Tvoj oče je čevljar,« pravi eden, »in ti si še nimaš čevljev.«

»Tvoj je pa zobar, pa tvoj bratec še sedaj nima zob.«

UGANKE

Po nebu se vozi, vodo v trebuhu nosi. Kadar je sit preveč, na zemljo jo trosi.

(Objel)

Spomladi je bela, je sonca vesela. A ko je poletja polovica rdeče žarijo ji lica.

(Čušel)

Še ne pogledaš je čez dan, zvečer zlezeš vanjo, ko postaneš zaspal.

Ko pa mama pokliče te, da bi vstal,

si z njo že največji prijatelj postal.

(Posteljal)

PREMIKALNICA

K	O	K	O	Š
P	O	S	O	D
B	A	Z	E	N
V	A	L	J	

Premikaj besede vodoravno, da boš dobil v štirih navpičnih vrstah imena štirih domačih živali

DNEVNE NOVICE

Po toči zvoniti je prepozno, zato takoj zavarujo svojo obleko s sredstvom MOTOX — ni najcenejše sredstvo, zato pa je MOTOX po svojem učinku edinstven.

Odbor Društva zobozdravstvenih delavcev Slovenije obvešča članstvo, da bosta na strokovnem sestanku v petek, 14. maja ob 20 v običajnem prostoru predavalca doc. dr. Palčič o Glimorejevem jahaču, as. dr. Krušič pa o novostih na področju implantacije zob in magnetnih protez. V soboto ob 7.15 bo seminar za laboratorijsko protetiko (Kaličič, Pečenko), ob 9 bo nadaljevanje seminarja iz konzervativne in parodontologije (doc. dr. Ložar, doc. dr. Brenčič).

Stomatološka sekcija SZD vabi na strokovni sestanek v soboto, 15. maja ob 11 v predavalnici Stomatološke klinike. Predava dr. Krušič o novostih iz tuje literature in dr. Perko o parezah facialis.

PREDAVANJA

Rezervni oficirji-pravniki imajo v petek, 14. maja ob 17 v domu JLA, soba 141, nadaljevanje predavanja »Sodobno mednarodno vojno pravo«. Predava univ. prof. dr. Tomšič. Isti dan in isto uro letalski oficirji na Resljevi 8.

Rezervni intendantski oficirji imajo v četrtek, 13. maja ob 17 predavanje v garnizijskem skladišču — Kodeljevo.

Umrli so v Ljubljani

Vihžintin Marjan, otrok. Pogreb bo v sredo ob 11 na Zalah.
Porenta Alojzij, krojač. Pogreb bo v sredo ob 16 na Zalah.
Adamič Jakob, upokojenec. Pogreb bo v sredo ob 16.30 na Zalah.
Krapež Jože, vratar. Pogreb bo v sredo ob 17 na Zalah.

Množične organizacije terena »Stari Vodmat« oznanjajo žalostno vest, da je umrl neumni aktivist našega terena tovariš

Jakob Adamič

Draga pokojnika bomo ohranili v večnem spominu.
Množične organizacije terena »Stari Vodmat«

Streliška družina »Tabore« Ljubljana sporoča vsem svojim članom žalostno vest, da je preminul v svojem 73. letu življenja naš najstarejši član družine, tovariš

Jakob Adamič

Nepozabnega pokojnika ohranimo v večnem spominu.
SD »Tabore«

KONCERTI

Koncert harfista Jožeta Pikija in flavtista Jakova Serčiča iz Beograda zaključuje sezono komornih koncertov. Oba umetnika sta odlična solista in profesorja na beograjski glasbeni akademiji. Koncert bo v petek, 14. maja v Filharmoniji. Vstopnice za dijake po znižani ceni.

GLEDALIŠČA

DRAMA — LJUBLJANA

Cetrtek, 13. maja ob 20: Shakespeare: »Komeo in Julija«. Premiera. Izven. (Julija — Ivanka Mežanov, Komeo — Boris Kralj.)

Petek, 14. maja ob 20: Shakespeare: »Komeo in Julija«. Abonma red K. (Julija — Dusa Pockajeva, Komeo — Andrej Kurent.)

Iz zadnjega turnusa premier postavljajo ljubljanska drama na oder v režiji Slavka Jana in v prevodu Otomna Zupancica Shakespearovo klasno delo »Komeo in Julija«. V naslovnih vlogah alternirajo igralci: Ivanka Mežanov in Dusa Pockajeva, Boris Kralj in Andrej Kurent, sicer nastopajo igra Vladimir Skrbinec, Tybata Lovca Rozman, Julijana Gorka Mila Kaciceva, transkripcija Lorenza Stane Sever, Benvolia Branko Miklavc, slugo Petra Pavle Kovič, Parisa Bert Sotter, Escalusa Stane Potokar, Capuletta Mihaela Saričeva in Edvard Gregorin, Montega Milava Ukmarjeva in Jože Zupan, Capuletta služabnika Samsona in Gregorja Janez Cesar in Lojze Potokar, Montegovega služabnika Abrama Maks Furjan, lekarja Aleksander Valič. V ostalih vlogah: Lojze Drenovec, Maks Bajc, Drago Makuc, Dušan Skedi, Stane Cernik, Jurij Souček, Ivan Jerman. Kot statisti sodelujejo slušatelji Akademije za igralsko umetnost in člani sabljarske sekcije SD Odred. Scenograf ing. arch. Viktor Moika, slikar kostumov: Milja Jarcova, sprema glasbi: Bojan Adamič, koreografi: Gjeza Bravničarjeva, asistenta režije: Juro Kislinger in Mile Korun. Premiera bo v četrtek, 13. maja izven, prva repriza v petek, 14., za abonma K.

OPERA

Sreda, 12. maja ob 15: Rossini: »Seviljski brivci«. Zaključena predstava za gimnazijo v Kočevju.
Cetrtek, 13. maja ob 19.30: Gluck: »Ifigenija na Tavridi«. Abonma D.

MESTNO GLEDALIŠČE LJUBLJANA
Gledališka pasaja

Sreda, 12. maja ob 20: Aristofanes: »Lisistrata«. Izven.
Cetrtek, 13. maja ob 20: Slavko Grum: »Dogodek v mestu Gogol«. Red Cetrtek. Vstopnice so tudi v prodaji.

MESTNO LUTKOVNO GLEDALIŠČE
Ročn. lutke

Sreda, 12. maja ob 9: Gostovanje v Slov. Konjicah.
ob 11.30 Gostovanje v Poljčanah.
ob 15: Gostovanje v Slov. Konjicah
Ljubljansko občinstvo opozarjamo, da bo marionetno gledališče na Lev-

stikovem trgu zaprto do 17. maja. Po deželske šole, ki žele svoj izlet v Ljubljano združiti z ogledom predstave v marionetnem gledališču, prosijo upravnika, da sporoči po možnosti en teden prej dan, uro, število otrok in naslov predstave, katero si žele ogledati.

RADIO

Dnevni spored za sredo, 12. maja
Poročila: 5.35, 6.00, 7.00, 19.00, 19.00, 17.00, 19.00 in 22.00

5.30—7.30 Dobro jutro, dragi poslušalci (Pester glasbeni spored) — Vmes od 6.45—6.55 Jutrarnja telovadba — 6.30—6.35 Radijski kolektor in pregled tiska — 7.20 Za gospodinje — 12.00 Lahke glasbeni spored — 12.20 Nasveti za dom — 12.30 Opoldanski koncert — 13.15 Zabavna glasba, vmes reklame — 13.45 Za pionirje — 14.05 Lahka glasba — Vmes od 14.40—14.45 Kaj bo danes na sporedu — 15.15 Zabavna glasba, vmes reklame — 15.30 Soliska ura za višjo stopnjo: Ernest Ferlin: Ob tolmunih Krke (ponovitve) — 16.00 Koncert po želji — 17.10 Narodne in umetne pesmi poje vokalni kvintet »Niko Stritof«, vmes igra harmoniko Avgust Stanko — 17.45 92. lekcijska tečaj angleškega jezika — 18.00 Lepe melodije — 18.25 Glasbeni razgledi — 18.40 Pesmi Johanna Brahmsa poje raznosopraniška Dana Ročnik, pri klavirju Pavel Sivic — 19.00 Radijski dnevnik — 19.30 Zabavna glasba, vmes reklame — 20.00 Radijska igra: Aleksander Marodič: Operacija Altmarm — 21.00 Večerni orkestralni spored — 22.15 Igra plesni orkestra Radia Ljubljana — 22.35—23.00 Moderni plesni orkestri. 23.00—24.00 Oddaja za tužino — na valu 327.1 m (prenos iz Zagreba).

RADIO KOPER

Dnevni spored za sredo, 12. maja
11.00 Soliska ura: Povest o škodljivci žuželci — 13.45 Lahka in zabavna glasba, vmes objave — 14.30 Od Triglav do Jadrana — 14.40 Igra kmečki trio, štirje fantje in vsaki kvintet — 17.00 Ovirik v Straussu in Lehajru — 17.30 S pesmijo in plesom po naših krajih — 21.00 S knjižne police: Ello Vittorini: »Pogovori na Siciliji«.

VESTI IZ TRBOVELJ

Kino »Svoboda-Center« predvaja v sredo in četrtek ameriški barvni film »Na otoku s teboj«. Tednik: »Maršal Tito na potovanju v Turčijo in na povratku«.

MARIBORSKE VESTI

Dežurna lekarna
Sreda, dne 12. maja 1954: lekarna »Planinka«, Glavni trg 20.

RADIO

5.30—7.30 Prenos sporeda Radia Ljubljana — 7.30—7.50 Narodna in domača pesni — 7.50—8.00 Obvestila in objave — 8.00—8.15 Veliki orkestri igrajo lahko glasbo — 8.15—8.30 Za naše gospodinje — 8.30—8.35 Zabavna glasba — 8.35—8.40 Poročila — 8.40 do 9.00 Glasbene slike iz raznih krajev — 12.00—23.00 Prenos sporeda Radia Ljubljana.

KINO

PARTIZAN: Mehški film: »Maclovica UDARNIK: Franc. film: »Lepotice noči«.

POBREZJE: Svedski film: »Dobri vojak Bum«.

STUDENCI: Mehški film: »Maclovica«.

SLOV. NARODNO GLEDALIŠČE

Sreda, 12. maja ob 14.30: Verdi: »Traviata«. Red LMS-3.

ob 19.30: Kreft: »Velika puntarija«. Zaključena predstava za Tajništvo za notranje zadeve Maribor.

Cetrtek, 13. maja ob 19.30: Čajkovski: »Evgenij Onegin«. Red D.

DROBNI OGLASI

TEODOLIT TAHIMETER, prizmo, letvo in merilni trak prodam. Samardžević Jovan, Zrenjanin, Lole Ribara 2.

TAPETNIŠKI MOJSTER, sposoben, samostojen, trgovsko izobražen, verziran v trgovini pohištva, dober organizator in gospodarstvenik, sofer-amater, z večletno prakso — sprejme primerno službo ali vzame tapetniško delavnico v najem. — Pisarne ponudbe pošljite podružnici »Borbe« v Mariboru pod »Starjša moč«.

Fizikalni inštitut »Jožef Stefan« v Ljubljani,

Jamova 55, razpisuje mesta za:

finomehanike, kleparje, strugarje, rezkarje in strojne ključavničarje.

Pogoji ugodni. Reflektanti naj se javijo v upravi inštituta.

Vsak naročnik »Ljudske pravice-Borbe« zavarovan

KINEMATOGRAFI PREDVAJAJO

KINO »UNION«

Angleški film

»KRUTO MORJE«

Brez tednika. Predstave ob 13, 15, 17
Predprodaja vstopnic od 10 dalje.

KINO »UNION«: Ob 19 in 21: Kinoteka: Franc. film: »Velika iluzija«.

Predprodaja vstopnic za kinoteko in redne predstave od 10 dalje.

KINO »SLOGA«: Amer. barvni film: »Proti vsem zastavam«. Tednik.

Predstave ob 15, 17, 19 in 21.

Ob 10 bo matineja istega filma.

Predprodaja vstopnic od 9—11 in od 14 dalje.

KINO »TRIGLAV«: Ameriški film: »Krvna osveta«. Tednik: Sportni pregled št. 1. Predstavi ob 18 in 20.

Prodaja vstopnic od 17 dalje.

KINO »SOCA«: Amer. barvni film: »Obzorja na zahodu«. Brez tednika.

Predstave ob 16, 18 in 20.

Predprodaja vstopnic od 10—11 in od 15 dalje.

LETNI KINO »TABOR«: Amer. barvni film: »Obzorja na zahodu«. Tednik.

Predstava ob 20.30.

Predprodaja vstopnic uro pred pričetkom predstave.

KINO »SIŠKA«: Amer. film: »Rdečelaska in kavboj«. Sportni pregled 2.

Predstave ob 18, 18 in 20.

Prodaja vstopnic od 15 dalje.

KINO »KOMUNA«

Premiera angleškega barvnega filma

»HENRIK V.«

Brez tednika. — Predstave ob 16, 18.30 in 21. — Ob 10 bo matineja istega filma. — Prodaja vstopnic od 9—11 in od 15 dalje.

JESENICE: »RADIO«: Italij. film: »Pot upanja«. Predstavi ob 18 in 20.

»PLAYZ«: Amer. film: »Sled v pristanšču«. Predstavi ob 18 in 20.

CELJE: »UNION«: Jugosl. film: »Daleč je sonce«. — »DOM«: Italijanski film: »Za dva solda upanja«.

PTUJ: Ameriški film: »Prebrat«. — Tednik: Filmske novice št. 18.

Mlažo

žensko pisarniško moč sprejmemo.

Pismene ponudbe dostavite oglasnemu oddelku »Ljudske pravice-Borbe«.

Izpopolnite društvene in domače knjižnice z dobro in koristno knjigo!
Segajte po bogati izbiri, ki vam jo nudi

ZALOŽNIŠKO PODJETJE »RAD«

KNJIJEVNOST

a) Naše izdaje	din
J. Skerlič: ZGODOVINA NOVE SRBSKE KNJIZEVNOSTI, v cirilici, 546 strani, vezana	900.—
D. Miladič: MARIJA MALIBRAN, v latinici, 100 strani, broš.	150.—
M. Banjevič: SOTESKA, pesnitev, v cir., 79 strani, broš.	200.—
V. Hugo: NESREČNIKI, I. in II. knjiga, v cir., 1470 str., vez.	1200.—
E. Zola: GERMINAL, v lat., 453 strani, vez.	400.—
E. Zola: DELO, v cir., 598 strani, vez.	400.—
Stendhal: ARMANCE, v latinici, 230 strani, vez.	220.—
R. Rolland: MIKLAŽ BREUGNON, v cir., 241 strani, broš.	220.—
R. Rolland: TOLSTOJ, v cir., 154 strani, broš.	180.—
R. Rolland: MAHATMA GANDHI, v latinici, str. 280	180.—
G. Chervat: DOMINUS VOBISCUM, v latinici, 325 str., broš.	300.—
G. K. Tuller: STRIC BENJAMIN, v cir., 282 strani, vez.	320.—
J. Austin: PONOS IN PREDELO, v lat., 450 strani, vez.	400.—
J. Priestley: SONČNI DNEVI, v lat., 385 strani, vez.	380.—
L. Bromfield: ZGODNJA JESEN, v lat., 385 strani, vez.	380.—
A. J. Cronin: HATTER'S CASTLE, v lat., 600 strani, vez.	600.—
T. Pilvier: MOSKVA, v lat., 505 strani, vez.	500.—
I. Silone: PRIGISCE ROBINČI, v lat., 354 strani, vez.	370.—
M. A. Nexö: DETINSTVO, v lat., 203 strani, vez.	100.—
S. A. Zebeljev: DEMOSTEN, v latinici, 125 strani	150.—

b) Prevzete izdaje

L. N. Tolstoj: VOJNA IN MIR, I. do IV. knjiga, v cirilici, 1664 strani, vezana	1400.—
L. N. Tolstoj: VSTAJENJE, v cir., 490 strani, vez.	450.—
W. M. Thackeray: SEJEM NICEVOSTI, I.—II. knjiga, v cirilici, 694 strani, vezana	750.—
E. Fromantin: DOMINIK, v cir., 240 str., broš.	200.—
J. Galsworthy: SAGA O FORSYTH, I.—III. knj., 1276 str., v.	900.—
W. S. Maugham: OSTRINA BRITVE, v cir., 231 str., broš.	250.—
E. Hemingway: SONCE ZOPET VZHAJA, v cir., 422 str., vez.	400.—
E. Hemingway: IMETI IN NE IMETI, v cir., 258 str., vez.	310.—
B. Buck: JENNY WILLIERS, v cir., 512 str., vez.	500.—
R. Haggard: RUDNIKI CARJA SALOMONA, v cir., 258 str., v.	370.—
St. Zweig: JOSEF FOUCHE, v cir., 247 strani, broš.	200.—
E. M. Remarque: TRILE TOVARIŠI, v lat., 434 strani, vez.	440.—
G. de Purtales: CHOPIN ALI PESNIK, v cir., 193 str., vez.	200.—
L. Zilacky: UJETNIKI, v cir., 448 strani, vez.	400.—
L. Zilacky: ARARAT, v cir., 513 strani, vez.	550.—
MODERNE AMERIŠKE PRIPOVEDKE, v cir., 442 str., v.	400.—
TISOČ IN ENA NOC (6 knjig), v cir., 3600 str., vez.	3500.—

EKONOMIKA FLRJ

NOVI GOSPODARSKI PREDPISI, v lat., 365 strani	400.—
B. Radovanovič: KRIMINAL V GOSPODARSTVU, lat., 128 str.	175.—
Dr. M. Vučković: VLOGA IN ORGANIZACIJA BANK IN KREDITOV FLRJ, v lat., 77 strani	200.—
B. Sefer: STANDARD PREBIVALSTVA FLRJ, v lat., 88 str.	180.—
S. Suvajdzki: RAZVOJ PROMETA IN NJEGOV GOSPODARSKI POMEN, v lat., 95 strani, komplet 3 x 90	180.—

POLJUDNA KNJIŽNICA POLITIČNE EKONOMIJE

Dr. R. Uvalič: O PROIZVODNJI	
S. Popovič: KAJ JE KAPITAL	
B. Mijović: O DOBIČKU	
T. Viskalič: O NAJEMNINI	
M. Korac: O DRŽAVNEM KAPITALIZMU	
Lj. Marković: KRIZE V KAPITALIZMU	
S. Savič: O PROIZVODNI MOČI DELA	
Z. Pjanič: O STROJNI INDUSTRIJI IN PROMETU V KAPITALIZMU	
G. Lavčević: MONOPOLI IN FINANČNI KAPITAL	
S. Jurin: POTREBNO DELO IN PRESEŽEK DELA	
A. Jurin Zilič: AKUMULACIJA IN REPRODUKCIJA KAPITALA	
Z. Bulajič: DRŽAVA IN NJENA EKONOMSKA VLOGA V PREHODNI DOBI	
R. Stojanovič: ZEMLJIŠKA RENTA IN RAZNE NJENE OBLIKE	
R. Stojanovič: POSOJILNI KAPITAL IN BANKE	
Milka Seat Lastić: O TRGOVINI IN TRGOVSKEM KAPITALU	
G. Počkar: O RAZLIČNIH ODNOSIH V PROIZVODNJI	
I. Maksimović: O BLAGU IN DENARJU	
I. Maksimović: KOMUNISTIČNI SISTEM PROIZVODNJE IN PREHODNA DOBA NJEGOVE GRADNJE	
Dr. R. Uvalič: O SOCIALISTIČNIH ODNOSIH PROIZVODNJE	
V. Jelič: VLOGA PLANA NARODNEGA GOSPODARSTVA V SOCIALIZMU (komplet 20 x 40, v cir. in latinici 800 din)	

EKONOMSKA KNJIŽNICA

K. Kautsky: EKONOMSKI NAUK KARLA MARXA, v latinici, 225 strani, broš.	200.—
M. Hubeni: NOVI ODNOSI EKONOMSKIH SIL, v latinici, 135 strani, broš.	130.—
V. Milenković: SVETOVNO TRŽIŠČE IN NJEGOVI PROBLEMI, v latinici, 194 strani, broš.	200.—
S. Branković: PREMOG, JERKO IN ELEKTRIČNA ENERGIJA NA SVETU, v latinici, 213 strani, broš.	300.—
R. Stamenković in V. Milenković: TENDENCE RAZVOJA MEDNARODNIH EKONOMSKIH ODNOSOV OD 1920 DO 1952, v latinici, 206 strani, broš.	200.—
M. Korac: PRODUKCIJSKI ODNOSI IN NJIHOVE SPREMEMBE V PREHODNI DOBI, v lat., 97 strani, broš.	140.—
M. Perović: BLAGO, DENAR IN ZAKON VREDNOSTI, v latinici, 267 strani, broš.	270.—
Dr. Lj. Protić: RAZVOJ INDUSTRIJE IN PROMET DOBRIN ZA CASA PRVE VLADE KNEZA MILOŠA, v cir., 127 str.	200.—
POLITIČNA PUBLICISTIKA	
B. Zihert: DIALEKTIČNI IN ZGODOVINSKI MATERIALIZEM, I. II. knjiga, v latinici, 533 strani, vez.	400.—
I. Karavanov: LJUDJE IN PIGMEJCI, v lat., 130 str., broš.	140.—
ISTRA IN SLOVENSKO PRIMORJE, v lat., 750 str., vez.	1500.—
Lj. Stojković in M. Martić: NACIONALNE MANJŠINE V JUGOSLAVIJI, v lat., 214 strani, broš.	250.—
V. Teslić: KITAJSKA REVOLUCIJA IN MOSKVA, 393 str., br.	420.—
M. Nikolić: KOMUNISTIČNA PARTIJA FRANCIE V LUCI KINANE POLITIKE ZSSR, v lat., 180 str., broš.	200.—
V. Milenković: NEMSKI IN RUSKI IMPERIALIZEM, v lat., 190 strani, broš.	200.—
P. J. Nehru: ODKRITJE INDIJE, v lat., 654 str., vez.	650.—
A. Weissberg-Cibulski: ZAROTA MOLCANJA, lat., 600 str., v.	550.—

Založniškemu podjetju »RAD«, Beograd,

Prizrenka 11, telefon 27-184, poštni predal 881, tekoči račun 102-T-75.

NAROCILNICA

Naročam nepreklicno zgoraj označene knjige

(podpis podjetja in ustanove)

(Podjetjem in ustanovam pošljamo knjige pri naročilu nad 500 dinarjev na naše stroške.)

Pogoji za posameznike, ki naročajo knjige na obroke

Zavežujem se, da bom vrednost naročenih knjig plačal na naslednji način: 1. obrok v znesku din. plačam takoj (po prejemu knjig), ostanek din. pa bom plačal v obrokih po din. začenši od 1954 in sicer do vsakega 15. v mesecu.

Vsako spremembo naslova sem dolžan takoj javiti.

(lastnoročni podpis)

(Zig in podpis pooblaščen osebe podjetja ali ustanove, pri kateri je naročnik zaposlen)

(Kraj, ulica in številka)

(Številka osebne legitimacije)

Opomba: V oglašje zaznamujete knjige, ki jih naročate, in ves oglas s priloženo računičnico pošljite na naš naslov.
Kupec, ki naroči knjige v vrednosti do 500 din, odplačuje v dveh obrokih. — Kupec, ki naroči knjige v vrednosti do 1000 din, odplačuje v štirih obrokih. — Kupec, ki naroči knjige v vrednosti do 2000 din, odplačuje v petih obrokih. — Kupec, ki naroči knjige v vrednosti do 3000 din, odplačuje v šestih obrokih. — Kupec, ki naroči knjige v vrednosti do 4000 din, odplačuje v osmih obrokih. — Kupec, ki naroči knjige do

